БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 127 (11113) | 1966 оной майн 29, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Газарай хүрьhэнэй үрэжэл hайжаруулхын тула хараалагдаhан тодорхой хэмжээнүүдые, газар шанаржуулдаг мелиорациин үргэн програма бэелүүлхэдэ, хүдөө тосхоной үйлэдбэрилгын хүсые саашадань хүгжөөхэ, колхозууд болон совхозуудай экономикые бэхижүүлхэ, орооhо тарянай, хүдөө ажахын бусад продуктнуудай тогтууритай, хүгжэлтэ түгэс үйлэдбэри орон дотороо хангаха үргэн далайсатай ехэ хэмжээн болохо байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум батаар этигэжэ байhанаа элирхэйлнэ.

(КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй Тогтоолhоо)

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

Орооhо тарянай, бусад ургамалнуудай элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын тула газар шанаржуулдаг мелиораци үргэнөөр хүгжөөхэ тухай

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй 1966 оной майн 27-до баталан абаhан Тогтоол

Ашаг үрэ ехэтэй хүдөө ажахы гээшэмнай бүхы социалис экономикын амжалтатайгаар хүгжэхэ, совет дай ажабайдалай хэм хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлхэ зайлашагүй шухала нүхэсэл болоно. Тиимэhээ тиин XXIII съезд коммунис байгуулалтын мүнөө шатадахи тодорхой замуудые хараалхадаа, КПСС-ЦК-гай мартын ба сентябриин (1965 оной) Пленудэй тодорхойлhон экономическа, эмхидхэлэй хэдэ эн хэмжээнүүдэй үндэhөөр хүдөө ажахыгаа удаа лалан хүсэн түгэсөөр хүгжөөлгын эршэ темп түрэхые тон шухала удха шанартайда тоолоhон на.

Газарай гектар бүриhөө абтадаг ургасые бүхы ар дээшэлүүлхэ гээшэ хүдөө ажахыгаа бүхы дээ, илангаяа орооhо таря ургуулан абалгаяа хур түргэнөөр хүгжөөхэ эшэ нүхэсэл болоно.

Оронойнгоо экономико хүгжөөлгөөр туйлагдаhан хэмжээн хадаа газарай үрэжэл hайжаруулха, гатаряалан эрхилэлгын шанар дээшэлүүлхэ, мелиои үргэн ехээр ябуулхын тула ниитэ гүрэнэй оршом мүн колхоз, совхоз бүхэндэ үргэн ехэ хэмжээнүүбэелүүлхэ арга олгоно гэжэ Пленум тоолоно.

ан гасуурта дайрагдан, ехээр хохидодог нютагуудэгдэхэ олон янзын хүдэлмэриин гол хэмжээ ябуулуhалалга болоно. Шнигээр үлэмжэ ехэ, шэмэгэ лнүүдээр хомор, тон эхүүн шорооб аад, хара хүрьhэнютагуудта газар хатааха хүдэлмэри хэхын хажуур. түрүүшын ээлжээндэ сагаан шохой тараан шэнэ, наг шэбхэ ба минеральна үтэгжүүлгэ саг үргэлдэлгээн нэбтэрүүлхэ эрилтэ табигдана. Хүдөө ажаа амжалтатайгаар эрхилхын тула, газарай хүрьэй hалхинда хуха хатадаг, уhанда эдигдэн нурадаг рнуудтай тэмсэхэ талаар эрдэм наукын, түрүү дүй шэлэй тодорхойлон hанамжалhан хэмжээ ябуулгадые ороной олохон нютагуудта үргэнөөр хэрэглэхэ ала. Ороной бүхы районуудта сабшалан ба бэлри hайжаруулха хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлхэрэгтэй.

Олон колхозууд, совхозуудтахи уhанай ба хатааган газарнуудта тарялан эрхилэлгын шанар өөл муушаг байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тэглэнэ. Тэдэнь хангалтагүйгөөр ашаглагдана. лиорациин хүдэлмэриин шанар муу байна, hубаг алнуудые малталгын, уhалууриин барилгануудтахи най хоролтые бага болгохо хэмжээ ябуулгануудай а шанар тоогдоногүй, жэгдэлэн арилгагдаагүй ехэ май бии байhаар, мүн ажал хангалтагүйгөөр эмхэгдэнэ, мелиораци хэгдэhэн газарhаа элбэг н, тогтууритай ургаса абадаг хүдэлмэришэдэй материальна урмашалай бага байhан р үзэгдэнэ. Барилгын хүдэлмэриин, уhадаг ба хатаагдаhан шэнэ газарые хүажахыда ашаглалгын хоорондо ехэ алгасал гардана. Эхүүн шороб хүрьhэндэ сагаан шохой тараан гээхэ, хужармаг газарта гипс холихо хүдэлмэри гдоногүй, минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ дан эр тараагдана, газарай хүрьhэнэй hалхинда хуха адаг, уhанда эдигдэн нурадаг ушарнуудтай тэмсэхэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэдэггүй байна.

Шанараар муушаг газар ашаглажа болохоор байн ээнь, үйлэдбэриин ба ажаhуудалай барилгануудые ын тула эрхим hайн газар таhалан үгэдэг, харгы ай хажуугаар хэрэглэгдэхэгүй газар үлүү ехээр идог, зарим ажахынуудай үрэжэл hайнтай ээд ехэ газараа ашаглангүй орхидог ушар үзэгдэ байна. Гидростанцинуудые бариха, нуур айнуудые тогтоохо, бусад барилгануудые хэхэ эдлүүриин газарые уhанhаа хамгаалха зохиой хэмжээнүүдэй абтадаггүй байhаниинь таараха ябадал болоно.

Эрдэм ухаанай эмхи зургаанууд мелиорациин талаар шэнжэлгын хүдэлмэри багаар хадэг байhаар. Мелиоративна барилга хэхэ ээлжээ тогтоолгые, хатаагдаhан ба уhалагдадаг газараа ашагтай hайнаар эдлэхэ хэмжээнүүдые тодорхойлон зохёолгые экономическа талаарнь тодоруулха асуудалнуудые хүсэд гүнзэгыгөөр шэнжэлдэггүй байна. Элбэг баян ургасатай, нэнгэн хэбтэшэдэггүй сортнуудые тэндэ бии болгохо хүдэлмэри дутамагаар ябуулагдана, мелиораци хэхэ шэнэ машинанууд удаан зохёогдоно, эрдэм болон техникын туйлалтанууд, түрүү ажахынуудай дүй дүршэл тон дутамагаар нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум **иигэжэ тогтообо:**

1. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой тодорхойлон хараалhан, орооhо тарянай ба бусад ургамалнуудай элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын тула газар шанаржуулдаг мелиораци үргэнөөр эрхилхэ иимэ хэмжээ ябуулгануудые hайшааха гэбэл:

— ойрын арбан жэлэй турша соо уhалагдадаг газарайнгаа талмайе 7—8 миллион гектараар, хатаагдаhан газарай талмайе 15—16 миллион гектараар үргэдхэхэ, тиихэтэй хамта орон дотор мелиораци хэгдэhэн газарай ниитэ талмай 1975 ондо 37—39 миллион гектарта хүрэтэр нэмэхэ болоно;

— энэ газарай гектар бүриhөөнь хүдөө ажахын эрхим шанартай, экономическа hайн үрэтэй продукци тон ехээр абахын тула уhалалгын, хатаалгын түхеэрэлгэнүүдэй ашаглагдажа байгаа районуудтахи бүхы газарай мелиоративна шанарые улам hайжаруулха;

— Хойто Кавказда, Украиныи урда зүгтэ, Молдавида, Казахстанда, Аму-Дарьягай адагта, Алас-Дурна зүгтэ хэгдэдэг уhанай ажахын хүдэлмэриин эршэ темпые нилээд түргэдхэхэ, Поволжидо уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые бариха, эдэ нютагуудта орооhо таряа, илангаяа барайгар, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр ургуулан абадаг болохо;

— Дунда Азиин, Закавказиин районуудтахи уhалагдадаг газарай талмайе улам үргэдхэхэ;

— хара хүрьhэгүй нютагуудтахи эхүүн шороб хүрьhэтэй, хахалагдадаг бүхы газарта, сабшалан ба бэлшээри дээрэ сагаан шохой тараан шэнгээхэ;

— 1966—1970 онуудай турша соо 9 миллион гектар талмайтай сабшалан, бэлшээриие үндэhөөрнь hайжаруулха, 50 миллион гектар талмайтай бэлшээриин газарые уhаар элбэг болгохо;

— газарай хүрьhэнэй уhанда эдигдэн нурадаг, hалхинда хуха хатадаг ушарнуудтай тэмсэхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхэ. Шухала болоhон ушарнуудта поли хамгаалха, ганга жалгануудые бэхижүүлхын тула модо hуулгаха, урыда абтадаг ташалуур газарнуудта ногоо тарижа ургуулха, хүрьhэнэй хуха хатадаг, уhанда эдигдэн нурадаг ябадалтай тэмсэхын тула инженернэ барилга хэхэ, элhэн соогуур модо hуулган бэхижүүлхэ.

Зохихо шиидхэбэринүүдые гаргахыень КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Эдэ шиидхэбэринүүдые зайлашагүй дүүргэхын тула шухала хэмжээ абахыень партийна, соведүүдэй, профсоюзай, комсомолой эмхинүүдые, соведэй, хүдөө ажахын ба уhанай ажахын органуудые, министерствэнүүдэй албан зургаануудай, промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха.

2. Хүрьhэнэй үрэжэл hайжаруулха, газар шанаржуулдаг мелиораци үргэнөөр эмхидхэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь оньhожоруулгын, электрификацилгын, хими нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын хэрэг жэгдэ hайнаар, сэхэ шууд бэелүүлхын тула партиин хараалhан программа дүүргэгдэхэдээ, хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, совет арадай баян дэлгэр байдал улам hайжаруулха арга олгохонь лабтай.

Партийна, соведүүдэй, хүдөө ажахын ба уhанай ажахын органуудай зорилго юуб гэхэдэ, газар тариалан эрхилэлгын шанар улам hайжаруулха, эдлүүриин газарай үрэжэл дээшэлүүлхын, бүхы колхозууд, совхозуудай газар дээрэ ёhотой hайн гурим хангахын түлөө, гектар бүриhөө элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын түлөө арад бүгэдын тэмсэл эмхидхэхэ, толгойлхо шухала. Газарай хүрьhэнэй үрэжэлые hайжаруулха, эдлүүриин газарай гектар бүхэниие үрэтэй hайнаар ашаглаха тодорхой хэмжээ ябуулгануудай түсэб зохёолгодонь колхозууд, совхозуудта туhа хүргэхэ.

Промышленна, барилгын ба бусад хэрэгтэ газар таhалжа үгэлгын шанга гурим тогтоохо шухала гэжэ Пленум тоолоно. Элдэб янзын барилгануудые хэхэдээ түрүүшын ээлжээндэ муу гү, али хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхээр бэшэ газар ашаглаха шухала.

Газар эдлэлгын, уhа хэрэглэлгын гол гуримууд тухай, эдлүүриин газар хамгаалха, тэрэниие ашаглалгын харюусалга дээшэлүүлхэ тухай хуулинуудые гаргаха шухала гэжэ мэдэрхэ.

3. Мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхын тула хараалагдаhан программа дүүргэлтэ болгоходоо, партиин Центральна Комитедэй мартын, сентябриин Пленумүүдэй тодорхойлон хараалhан экономическа хэмжээнүүдые хүсэд бүрин ашаглаха хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум онсолон тэмдэглэнэ.

Уhалууриин ба хатаалгын түхеэрэлгэ ашагладаг, уhанай ба мелиораци хэгдэдэг газарнуудhаа элбэг баян, тогтууритай ургаса абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалай асуудалнууд онсо удха шанартай болонхой. Партийна, соведүүдэй, хүдөө ажахын, уhанай ажахын органууд, колхозууд болон совхозууд газар тарялaнда мелиораци хэдэг хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эмхидхэл, нормо ба түлөөhэ hайжаруулха тусхай хэмжээнүүдые тодорхойлон хараалха, бэелүүлхэ ёhотой байна.

4. Ороной бүхы районуудтахи хүдөө ажахын материально-техническэ баазые улам бэхижүүлхэтэеэ хамта, хара хүрьhэгүй нютагуудай, уhалагдадаг газар тарялантай нютагуудай тусхай мэргэжэлтэй болоhон эмхинүүдые, колхозууд ба совхозуудые мелиоративна, газар малтадаг техникээр зэбсэглэхэ, эдээндэ шухала хэмжээтэй минеральна үтэгжүүлгэ, ургаса хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүдые, түхеэрэлгэнүүдые, барилгын ба бусад материалнуудые үгэхэ тодорхой хэмжээ хараалан бэелүүлхэ шухала байhые мэдэрхэ.

Газар шанаржуулдаг мелиорациин талаар хараалагдаhан ехэ программа дүүргэхын тула хүдөө ажахыда хүсэтэ тракторнуудые, газар малтадаг, барилга хэдэг бүтээсэ ехэтэй, олон янзын техникэ үгэхэ эрилтэ табигдана.

Колхозууд болон совхозуудые, тэрэшэлэн уhанай ажахын эмхинүүдые эрхим шанартай техникээр, түхеэрэлгээр, үтэгжүүлгээр, хоро-химикадуудаар, элдэб материалнуудаар, үйлэдбэридэ хэрэгтэй бусад товарнуудаар бүрин хангаха түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула шухала бүхы юумэ хэхыень промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые, промышленна министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые КПСС-эй ЦК-гай Пленум уряална.

Хүдөө нютагуудай шухала захилнуудые промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй заатагүй дүүргэхынь тула зохихо хэмжээ абахыень союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомууд болон райкомуудта, партийна эхин организацинуудта Пленум дурадхана.

5. Мелиорациин хүдэлмэриин бүри үргэн ехээр ябуулагдаха болоhонтой дашарамдуулан, иимэ асуудалнуудые хаhа саг соонь, зүбөөр шиидхэхэ шухала байhанда СССР-эй Госпланай, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, СССР-эй Мелиорациин ба уhанай ажахын министерствын, СССР-эй Наукануудай академиин, Хүдөө ажахын эрдэм ухаанай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ бүхэсоюзна академиин, мүн эрдэм-шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска харьяата эмхи зургаануудай анхаралые КПСС-эй ЦК-гай Пленум хандуулна гэбэл:

— мелиорацида хабаатай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгын талаар ээлжээ тогтоолгые, тэрэшэлэн иимэ зорилготой капитальна хүдэлмэридэ hомологдоhон мүнгэ бүри үрэтэй hайнаар ашаглалгые тодорхойлон тайлбарилха;

— мелиоративна барилгые эрдэм ба техникын үндэhөөр, индустриальна ёhоор, газарые ажахын талаар элдүүрилэн ашаглаха хэдэ хэдэн хэмжээнүүдтэй зохилдуулан бэелүүлхэ, тиихэдээ барилгануудые дүүргэлгын, тэдэниие хүдөө ажахыда хэрэглэлгын хоорондо алгасал гаргажа болохогүй.

6. Орооhо таря, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр абаха мелиоративна хэмжээ ябуулгануудай программа бэелүүлгэдэ эрдэм наука ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Эрдэмтэд болбол мелиорациин талаар хэдэг теоретическэ, бодото шэнжэлгээ бүри үргэдхэхэ, тэдэнэйнгээ үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхэ, ороной элдэб нютагуудта мелиоративна хүдэлмэри хэхэ, уhалагдадаг, хатаагдаhан газарта хүгжэлтэ түгэс газар тарялан эрхилхэ, мелиораци хэгдэhэн газарта ехэ ургасатай, нэнгэн хэбтэшэдэггүй сортнуудые бии болгохо талаар тодоруулан тайлбарилагдаhан hанамжа дурадхалнуудые үйлэдбэридэ үгэхэ уялгатай.

Инженернүүд болон конструкторнууд газар малтадаг, мелиоративна хүдэлмэри хэдэг бүтээсэ ехэтэй, гаргаша багатай шэнэ техникэ бии болгохо хүдэлмэрээ түргэдхэхэ ёhотой.

Ойрын 10—15 жэл соо ороной байгаалиин зононуудтахи хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ шэглэлнүүд тухай экономическа талаараа тодоруулан тайлбарилагдаhан дурадхалнуудые 1966—1968 онуудта союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта тодорхойлон хараалхыень, тэдэнээ 1969 оной январиин 1 хүрэтэр КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ хүргэхыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Мелиорациин ба уhанай ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госпланда, СССР-эй Наукануудай академидэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын эрдэм ухаанай бүхэсоюзна академидэ даалгаха.

7. КПСС-эй ЦК-гай энэ Пленумэй шиидхэбэриие колхознигуудта, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы совет арадта үргэнөөр тайлбарилхыень, тус шиидхэбэри дүүргэхын тула шухала эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулхыень союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомууд болон райкомуудые, партийна эхин организацинуудые уялгалха.

Газарай хүрьhэнэй үрэжэл hайжаруулхын тула хараалагдаhан тодорхой хэмжээнүүдые, газар шанаржуулдаг мелиорациин үргэн программа бэелүүлхэдэ, хүдөө тосхоной үйлэдбэрилгын хүсые саашадань хүгжөөхэ, колхозууд болон совхозуудай экономикые бэхижүүлхэ, орооhо тарянай, хүдөө ажахын бусад продуктнуудай тогтууритай, хүгжэлтэ түгэс үйлэдбэри орон дотороо хангаха үргэн далайсатай ехэ хэмжээн болохо байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум батаар этигэжэ байhанаа элирхэйлнэ.

МОСКВАhАА МЭДЭЭСЭНЭ

СФРЮ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь М. Никезичтэй Л. И. Брежнев уулзаба

Албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байhан СФРЮ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь нүхэр М. Никезичтэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев майн 27-до уулзажа, тэрээнтэй хани халуунаар хөөрэлдөө.

Советскэ талаhаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. Громыко, СССР-hээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд нүхэр А. М. Пазунов, Югославиин талаhаа СФРЮ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр Д. Видич хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Пакистанда аяншалhаар

РАВАЛПИНДИ, майн 27. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Пакистанда гурбадахи үдэроо аяншалжа байна. Пакистанай Национальна суглаанай сессиие нээлгын ёhолол дээрэ совет парламентаринууд мүнөө үглөөгүүр байлсаа. Ороной финансова шэнэ жэлэй бюджедые парламент зүбшэн хэлсэхэ, баталха байна.

Пакистанай шэнэ ниислэл — Ислам-Абадые хүгжөөхэ, бариха талаар правительственна организациин хүтэлбэрилэгшэдтэй советскэ делегаци парламентда ороhоной нгоо hүүлээр хөөрэлдөө.

Советскэ делегациин аяншалга тухай үргэнөөр бэшэхэ зуураа, совет-пакистан харилсаануудые саашадань бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ аяншалга туhалха гэжэ нютагай хэблэл тэмдэглэбэ.

Бүхэсоюзна семинар-зүблөөн

КПСС-эй XXIII съездтэй дашарамдуулан, марксистско-ленинскэ философиин, түүхын, политическэ экономиин, гүрэнэй болон хуули ёhоной шухалын шухала асуудалнуудаар бүхэсоюзна семинар-зүблөөн майн 27-до, Москвагай Центральна лекториин ехэ зал соо нээгдээ. «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлени, СССР-эй Наукануудай академиин ниитын наукануудай отделени энэ семинар үнгэргэнэ.

Сугларагшад — республиканска, хизаарай, областной зохихо научно-методическа соведүүдэй түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын асуудалнуудаар элидхэлнүүдые хэдэг лекторнууд хэдэ хэдэн өлидхэл шагнаха, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ эрдэм тайлбарилха дүй дүршэлөө халан абалсаха байна.

(ТАСС).

НУУР, НАМАГУУД ТҮРИГДЭНЭ

Табан жэлэй туршада манай орон дотор 6—6,5 миллион гектар намаг, шииг ехэтэй газарнуудые хатаахаар хараалагданхай. Тэрэ тоодо Мещерын — Москва, Рязань, Владимир городуудай хоорондохи дооро, намаг газар хатаагдаха.

Зураг дээрэ: Мещерын зональна туршалга-мелиоративна станцида зохёогдоhон «ДПБН-1,8» гэжэ газар элдүүрилгын машина.

ТАСС-ай фотохронико.

Нэгэ бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

КОЛЛЕКТИВЭЭ ЭМХИДХЭН ТОЛГОЙЛОГШО ХҮСЭН

БАЙСЫН-ЭБЭР. Энэ нютагта Анаагай оовхозой гурбадахи отделениин һаалиин томохон гүүртэ оршодог. Байра байдалааршье нилээд саб гэмэ. Тэрэ гүүртэһөө баруулжа зүүлжээ Үдын хоёр бэеэр арбаад модондо үргэлжэдөө зурыһан нэлэнхы голшье, Худөөшье сабшалан, зурууд таряалан. Хойгуурнь урууда-һан нарһата шэлэ хада. Үдэ голой шугы шэбэр ямаршье хүсэтэй һалхи хиидэ, янгинама жабарта дабгадашагүй шэнги байдаг.

Юрэдөө, тобшолон хэлэхэдэ, хабар, намарай ольбондо, үбэлэй хүйтэн сагта мал харууһалхада алишье талаараа угаа таарамжатай газар юм. Эндэл мал таргалуулха, жэлэй дүрбэн сагта сагаан эдеэ салгидуулжа байха арга боломжо барагдашагүй бшуу. Гэбэшье бүри һая болотор энэ гүүртэ совхоз соогоо эгээл һүүл барижа ябадаг һэн. һаалишадшье үни удаан тогтожо үгэдэггүй, ерэжэ, ошожол байха. Байд байд гэзэд лэ бригадирнууд һэлгэхэ. Тэрээнһээ болоҗо жаяг заршамаар һула, малшан хоорондын нүхэр ёһоной ёһото харилсааншье үзэгдэхэгүй. Иимэ бирагүйхэн лэ байдалтай гүүртэ байгаа юм...

Түрүүшын хэмжээнүүд

МҮНӨӨ БАРАГДАЖА байгаа үбэлжэлгын эхилхэ үеэр отделениин управлени, партийна организаци энэ гүүртэдэ анхаралаа онсо хандуулаа. Нэн түрүүлэн, гүүртын малшадые хэрэгтэй соонь хүсэлдүүлбэ. Эгэшэ дүү коммунист басагад Ринчин-Ханда, Цырен-Дыжит Жигжитованууд, урданай һаалишан Цабендари Бабуева гэгшэд эндэ хүдэлхэеэ ерэбэ. Колхоз, совхозой хүтэлбэрилхы тушаалда үни удаан ябаһан коммунист Жанчип Гылыкович Базаровые һаалиин гүүртын бригадираар томилбо.

Тус гүүртэдэ хүдэлхөөр коммунистнуудые шэнээр эльгээһэнэйнь ашаар эндэ хүсэтэйхэн партийна бүлэг байгуулха аргатай болобо. Иигэжэ зургаан хүнһөө бүридэһэн партийна бүлэг эхин түрүүшынхеэ тус гүүртэ дээрэ эмхидхэгдэбэ. Бүлэгэй хүдэлмэриие эмхидхэгшээр үхэр адуулагша залуу коммунист Цырен Дамбаев партбюрогой шиидхэбэреэр баталагдаба.

Бүлэгэй бүридхэлдэ ороһон коммунистнууд барандаа ажал хүдэлмэреэр ехэ хүнүүд. Дашидоржо Нимаев тэжээлэй кухниин хүдэлмэрилэгшэ, искусственна аргаар һү буйлуулдаг, тиигэхынгээ хажуугаар гүүртынгээ улаан булан даадаг хүн. Дышигма Мидыкова — тоо бүридхэгшэ, техник-үрэжүүлэгшэ Валентина Корнакова, Ринчин-Ханда ба Цырен-Дыжит Жигжитованууд һаалишад.

Эбтэй эетэй, ушар зорилгоёо мэдэхэ, харюусалгатайгаар хүдэлдэг коллектив байгуулха гэжэ партийна бүлэг түрүүшынгээ үдэрһөө оролдоо, эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулаашье. Коммунистнууд гүүртынгээ бүхы коллективэй хабаадалгатайгаар суглаа зарладаг гурим тогтообо. Тэндээ гүүртынгээ хэрэг үйлэдэ сэхэ хабаатай, шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, үнгэрһэн һарын хүдэлмэриин дүн, социалис уялгын дүүргэлтые хаража үзэдэг болобо.

Тансахан март соо гурба дахин сугларжа хөөрэлдэһэн юм. Тиихэдээ шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект тухай, партиин съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай зүбшэн хэлсэһэн байха. Бүри һая партиин съездын дүнгүүд тухай асуудал суглаан дээрэ табигдаба. Тиигэхэдээ нэгэдэхи квартал соо туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхаха, түрүүшын хахад жэлые эрхим дүнтэйгөөр дүүргэхэ тушаа зорилгоёо тодорхойлһон байна.

Партийна даабари ба мүрысөө эмхидхэлгэ

ГҮҮРТЫН МАЛШАДАЙ ажалай эмхидхэл, жаяг заршам, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха гээшэ партийна бүлэгэй урдаа хараха хэрэг болоно. Тиимэһээ бүлэгэй бүридэлдэ ороһон коммунист бүхэндэ сагай эрхэ байдалые, тус тусайнь мэргэжэл шадабари, ажалыень хараада абажа байгаад, партгрупорг партийна даабари үгэдэг болобо. Жэшээнь, нүхэд Нимаев Жигжитова хоёр һү һааха даабариин ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие харуулһан «Сахилгаан хуудаһа» гаргадаг юм. Тоо бүридхэлшэ Дышигма Мидыкова абаһан уялгаяа гүүртын хэр дүүргэжэ байһан тушаа отделениин партийна суглаан дээрэ хэгдэхэ элидхэл бэлдэһэн байха. һаалишан Валентина Корнакова гүүртэ дээрээ, илангаяа һү һаалгын үедэ ариг сэбэрые сахиха асуудалаар нүхэдтэеэ хөөрэлдөө хэдэг. Гадна өөһэд хоорондын мүрысөө эмхидхэһэн.

Коммунист бүхэн өөрынгөө эрдэм мэдэрэлэй зэргээр нүхэдтөө мүнөө үедэ түрэл орон дотороо, мүн гадаадын оронуудаар боложо байһан һонинуудые хөөрэжэ үгэдэг. Энэ хүдэлмэри илангаяа КПСС-эй XXIII съездэ бэлдэжэ, тэрэнэй боложо байха үеэр, мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтажа байһан сагта тон эдэбхитэйгээр ябуулагдана. Иигэжэ коммунист гээшэ агитатор ябаха, партиин үгые олониитэдэ дамжуулан хүргэхэ гэһэн үүргэеэ эдэнэр һайнаар дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Гүүртын малшадай хэһэн ажалые согсолон харуулга, хөөрэлдөөн, үйлэдбэриин зүблөөнүүд, элдэб түхэлэй ханын һонинуудые гаргалга, ябуулжа байһан ниитэ-политическэ хүдэлмэринь хадаа энэ бүлэгэй гэшүүдэй партийна даабаринуудаа хэр бэелүүлдэг байһыень гэршэлнэ бшуу.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгэ, тэрэниие ударидан хүтэлбэрилгэ угаа ехэ удха шанартай партийна хүдэлмэри. Тиимэһээ партийна бүлэг энэ хэрэгтэ түрүүшынгээ үдэрһөө мүн лэ анхаралаа һайса хандуулаа. һаалишад бүхэн өөһэд хоорондоо мүрысэдэг, тус тустаа уялгатай. Эдэнэр өөрынгөө хүдэлмэриие энээгээр хизаарлана бэшэ. Харин малшадай мүрысөөнэй үрэ дүнгөөр арьбан ехэ байхые хүсэжэ, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриие арбан хоног бүхэндэ согсолжо, бултанда харуулан мэдээсэжэ байдаг.

Мүрысөөнэй дүн согсолходоо малшадай социалис уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһые гол болгохоһоо гадна, түл абалга, үнеэдые ороондо оруулга, ариг сэбэрые сахилга, һүнэй шанар, мал харууһалга гэхэ мэтын шухала зүйлнүүд хараада эрхэ бэшэ абтадаг. Мүрысөөнэй дүнгые саарһан дээрэ бэшээд, хаһада үлгэргөөр хүдэлмэреэ дүүргэдэггүй. Харин заатагүй гүүртын малшадай үйлэдбэриин зүблөөн зарлагдажа, тэндэ ехэ хөөрэлдөөн болодог. саашанхи зорилгонуудаа хамтаараа тодорхойлдог, дутуу дундануудаа өлирхэйлдэг гуримтай.

Коммунистнууд — түрүү зэргэдэ

Дашидоржо Нимаев заршам һайнтай, оролдосотой, даабари дүүргэсэтэй коммунист гэжэ эндэхид тон зүб хэлсэдэг. Тэжээл буйлуулдаг кухнида юрын хүдэлмэришэнөөр хүдэлдэг. Тэрэнэйл хүсэлэл оролдолгоор ууралда дэбтээгдэһэн хэршэгдэмэл һолоомон һайн шанартайгаар буйлуулагдана. Хажуугаарнь тугал, хурьгадта уулгахын тулада искусственна һү тэрэ хэдэг. Али нэгэнэйнгээ шухала хэрэгээр ошоо һаань, нүхэр Нимаев нүхэдэйнгөө түлөө һалан һандамгүй кухни соогоо хүдэлжэ гарадаг хүн.

Валентина Корнаковае абаад үзэе. Энэ коммунист таба һарын туршада хамтадаа 93 центнер һү һааха даабаритай юм. Майн 1-нэй байдалаар нүхэр Корнакова 97,2 центнер һү һаажа, бүхэли һараар даабаряа уридшалба бшуу. һаалишан Цырен-Дыжит Жигжитова таба һара соо 84 центнер һү һааха түсэбтэй һаа, тэрэнээ майн нэгэндэ 92 центнертэ хүргэбэ. Эдэнэй үльгэр жэшээгээр эндэхи һаалишад булта даа ана-мана дабхижал ябадаг.

Юрэдөө, түрэл партиингаа XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулһан ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон энэ гүүртээрхин тэрэ үедэ айхабтар һайн амжалта туйлаа бэлэй. һү һааха, гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 7-до дүүргэһэн тухайгаа элидхэһэн юм.

Тэдэнэр ажалайнгаа эршые мүнөө үедэ зааханшье һуладханагүй. Сэхынь хэлэхэдэ, энэ үемнай малшадта гайтайхан ааб даа. Үбһэ хулһан баргаданги, ногоон гара... хажуугаарнь дулаарсагүй, һа... тайшаг. Хэды тиигэбэшье Бай... Эбэрэй малшад совхоз соог... рүүлһээр. Нэгэдэхи квартала... гөөр түрүү гаража, совхозой... ком, дирекциин ба рабочкомой... һөө абаһан дамжуулгын Улаан... гые бахим адханхай.

Партиие саашадань бэхижүү... тэрэнэй үндэһэ һуури болохо... тийна эхин организацинуудай... шалхы шадабариие дээшэлүүлхэ... рилго тодорхойлходоо, КПСС... XXIII съездэ хэһэн Toocoото... хэл соогоо Л. И. Брежнев иигэжэ... лэнэ: «...Эхин парторганизаци... өөһэдынгөө үргэн олон цеховой... ганизацинууд болон партийна бү... гүүдтэйгээ партиин политикые б... лүүлхэ, коммунистнуудые хүм... жүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы ү... дүүргэнэ, партиие олониитэтэй... боно, барилгын, зохёон байгуул... боложо байһан газарта сэхэ хү... нэ».

Партийна бүлэгэй бэелүүлхэ ... гые, тэрэнэй удха шанарые энээ... ондоогоор яажа тодорхойлон сэт... тэйб.

Ж. БАДМАЕВ
партиин Хоринин райкомой инструктор

СЪЕЗДЫН МАТЕРИАЛНУУДЫЕ ШУДАЛНА

Партийна организацинуудта

МУХАР-ШЭБЭР. «Эрдэм» совхозой үргэн ниитэ ажалшад КПСС-эй XXIII съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа байна. Эдэ документнүүдэй удхые хүн зондо 86 агитаторнууд ойлгуулна. Эдэнэр бултадаа тус тустаа участок, бригада, фермэ бүхэниие бэедээ даажа абанхай. Гадна Түгнын дунда һургуулиин 22 багшанар совхозой түбтэхи айлнуудые арба-арбаар хубаажа абаад, ойлгууламжын хүдэлмэри эрхилнэ.

МТФ-е даагша коммунист Ю. А. Прохоров, Түгнын клубые даагша П. Т. Перелыгина, библиотекарь Г. С. Доржиева, зоотехник, Шэнэһэтын отделениин парторганизациин секретарь Г. Ц. Будаев болон бусад эдэбхи үүсхэлтэйгээр ниитынгээ уялга дүүргэнэ.

Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа, эндэхи агитаторнууд таарамжатай зохид онол аргануудые хэрэглэнэ. Юрэдөө, хүн зоной сугларһан сагые али болохоор хэрэглэдэг шадабаритай юм. Иигэжэ партиин хэлэһэн үгые улад зондо хүргэнэ.

Г. ХОГОЕВ.

* * *

БАРГАЖАН. Уланай сомоной XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ажалшад КПСС-эй XXIII съездын документнүүдтэй эдэбхи шуналтайгаар танилсажа байна. Энэ шухала хэрэг эмхидхэлгэдэ партийна организаци колхозойнгоо хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон багшанарые хабаадуулна. Тэдэнэр съездын материалнуудай гүн гүнзэгы удхые хүргэсаар, шадамараар колхозникуудта тайлбарилжа үгэнэ.

Колхозой главна ветеринарна врач Гатапов, главна зоотехник А. Цыремпилова, Уланай дунда ба Хилганын найман жэлэй һургуулинуудай багшанар Д. Мужанова, Ж. Доржиева, Н. Цыренжапова болон бусад олон нүхэд шударгыгаар энэ хэрэгтэ оролсонхой, эдэнэр хүн зоной дунда элидхэл, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Энэ ниитын ехэ удхатай хүдэлмэри СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын кампанитай нэгэн хамта ябуулагдана. Агитаторнуудай хүсэн һайнаар хэрэглэгдэнэ. Колхозой партком, бригадын партийна организацинууд агитаторнуудай семинар саг соонь үнгэргэжэ байдаг. Энэнь ехэ туһатай хэмжээн болоно.

Г. БАДМАЕВ.

Бишыхан зураглал

ГҮНЗЭГЫ БУРАЗДАА

Энэ хүн набтархан бэетэй, урдаһаань харахада хүдэлмэришэ хүнэй байһыень мэдэхэш. Хүлдөө углаһан сабхинуудынь шорой тооһондо хуургайташанхай. Харин нюурынь һалхи наранда дүрэшэнхэй. Альган соогоо газарай хүрьһэ бажуусагаан, ехэ бодолгото болонги зогсоно. Хурганууддайнь забһараар хуурай шорой аалиханаар гоожоно. Зүб даа, энэ хүн ерэхэ намарай ургаса тухай бодоно.

— Энээхэн үдэрнүүдэй туршэ соо оршон тойрон байһан полиие хахалжа, тарилгыень дүүргэһээ һаа, ехэл һайн байха бэлэй, — гээд гараа үргэнөөр дэлгэн, һанаагаа алдана. — Хүрьһэн хуурайл байна. Нэгэ заа хура бороо ороо һаа...

Энэмнай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Бальжинима Лубсанов, танилсагты.

— Иигэһээр Бато Бурхиновай трактор хүрэжэ ерэхэнь, — гээд бригадир хэлэбэ. — Мүнөөдэр хахалалгада гансал залуушуулые гарганхайб. Трактористнуудай дуталдадаг дээрэһээ эдэнэртэ трактор үгэһэн хүм.

— Теэд тэдэнэр хэр хүдэлнэб?

— Хүдэр бэрхэ хүбүүд гээшэл даа. Ехэтэ оролдодог «шолмонууд». Түрүүшээр тэдэниие дүй дүршэлтэй болоһон трактористнуудтай табяа һэм. Мүнөөдөө тэдэнэр ганса гансаараа ажалладаг болонхой. һурхэйл хүбүүд даа, үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэд. Тиигээшье һаань бидэ тэдэниие ходол шалгажа, туһалжал байдагбди.

Үдэшын боро хараан болобо. Удангүй полиин захадахи ой тужа харанхыда залгигдаба. Хүнтэйн талануудта абяа шэмээгүй. Ажалай халуун үдэрэй һүүлээр оршон тойрон бултадаа нойрсоһондол үзэгдэбэ.

Зүгөөр аяар холоһоо тракторай гэрэлэй ялалзаһан гал харагдашаба. Нэгэ хэды сагай үнгэрһэнэй һүүлээр тракторай хүршэгэнэхэ абяан дуулдаба. Трактористнууд һүнинингөө халаанда гараа гээшэ.

Бальжинима Мыжитович тракторай урдаһаа гэшхэлжэ, тэрэниие зогсообо. Трактористтай нэгэ заа хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр, хахалагдаһан бураздаа дээрэ гаража, ехэ анхаралтайгаар шалгажа эхилбэ.

— Бүгэдэ һайн ябажа байна. Гансал плугшни нэгэ заа хажуушань хаялна, — гээд трактористда зааба.

— Түлхюур асара, мэнэ заһажархия.

Таба минутын турша соо плугшье заһагдашаба, трактор гүнзэгы бураздаа хаялуулһаар саашалба.

...Эрдэни Зуралов. Үшөө арбан долоо наһаяа гүйсөөгүй гүлмэр залуухан хүбүүн. Тооһо шоройдо зуураддашаһан шарайдань сагаахан шүдэнынь ялалзана. Эрдэни трактор жолоодохо «дипломгүйшье» һаа, үдэрэйнгөө даабари 150 процент дүүргэнэ.

— Ажал хүдэлмэридөө би тон дуратайб, — гээд тэрэ энеэн һагад хөөрэнэ. — Тракторта түрүүшынгээ жэл ажаллажа байнхайб. Түрүүшээр хүшэршэг байһан юм. Харин мүнөө би ялалдахаяа болинхойб. Иимэ томо машина аад, ульгам гарай хүдэлгэсэ бүхэндэ залагдана.

Доржо Романов тэрээнтэй сасуу юм. Тракторта баһал түрүүшынгээ жэл ажаллана.

Үнэгэнэй харанхын үнгэрхэтэй сасуу үүрэй толон сайжа эхилбэ. Баруун хойто зүгһөө һэбшээлнэ. Энэ һэбшээн бүри шангадажа, һүүлээрнь һалхилжа эхилбэ. Хойто хадын саанаһаа бороогой үүлэн харлан гараба. Харанхы болоһондол үзэгдэнэ. Үглөөнэй 6 час багаар бороо һабинажа эхилээ. Энэ хабарай түрүүшын бороо. Хүнтэйн үргэн талануу эгээн сэнтэй умдаяа абажа эхилбэ...

Полевой стан соо шаг шууятай. һүниин халаанһаа Доржо Романов, Эрдэни Зуралов, Бато Бурхинов, Владимир Колмаков гэгшэд бусанхай. Эсэшэнхэй хүнүүд ерэхэ гэжэ һанаһамни, тэдэнэр шог ёгто хаялсаһаар орожо ерэбэд. Тэдэнэр нюур гараа угаажа, столдо һуужа хөөрэлдэнэд. һүниин халаан тон һайнаар үнгэрөө хаш...

Г. РИНЧИНО.
Баргажанай аймаг.

АРБАН ХУРГАНАЙ ЭРДЭМЭЭР

Хүнэгүүдээ хоёр тохоноггоо һугаданхай сагаан халаадтай һаалишад хорёо тээшээ яаранад. һаалишадай хэзээ хөзээнэйхиһээ габшагай, шамбайгаар ажаллажа, амжалта дээрээ үшөө дабхар амжалта туйлахаар эрмэлзэжэ байһан үе байгаа бшуу. Тэрэнышье мэдээжэ. Партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хүн бүхэн өөрынгөө хубита оруулхые эрмэлзэнэ ха юм. Тэрээндэ һэжэг юун байхаб. Эндэ хамта 10 һаалишад хүдэлдэг. Тэдэнэр бултадаа һайнаар, өбтэй эетэйгээр ажалладаг юм. Гушан гурбан жэлдэ мал ажал дээрэ таһалгаряагүйгөөр ажаллаһан коммунис партиин гэшүүн Юмжит Намжиловна Дамбаевагай ажал хүдэлмэри тухай дурдаха дуран хүрэнэ. Юмжит Дамбаева тэбхэр 13 жэлдэ энэ гүүртэдэ һаалишанаар ажаллаха зуураа, жэл бүри эрхим һайн амжалта туйлажа, түрүү һаалишан гэжэ совхоз болон аймаг соогоо суурхаһаар үнинэй. Даажа абаһан үнеэдээ тон зүбөөр, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалжа байһанайнгаа ашаар жэл бүри ехэ һү һаажа, түрүү зэргэдэ ябадаг. Нёдондо үнеэн бүриһөө 2297 килограмм һү һаажа, тус бүриһөөнь тугал абаад, тобир тарганаар түлжүүлжэ совхоздоо тушаагаа һэн. Энэ нүхэрнай гансал һү һаалгаараа суурхадаг бэшэ, харин суг ажалладаг залуу һаалишадтаа өөрынгөө олон жэлэй баян дүй дүршэлые саг үргэлжэ дамжуулан үгэжэ байдаг.

Наһанайнгаа тэн хахадые мал ажалда зорюулһан Юмжит Дамбаева энэ үе соо арбан хурганайнгаа «эрдэмээр» али тухай олон үнеэдэй тоһолиг дэлэнгые шобторжо һааһан һүеынь, түлжүүлһэн тугалнуудыень тоолохо болоо һаа. барагдахаар бэшэ. Энэ жэлэй эхинһээ нүхэр Дамбаева һү һаалгаяа арид дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээд, үдэр бүри хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү һаана. Коммунис ажалай бригадын гэшүүн «Республикын түрүү һаалишан» гэһэн хүндэтэ нэрэеэ эршэтэ ажалаараа олондо этигүүлжэ ябаһан коммунист Ю. Дамбаевагай үшөө ехэ амжалта туйлаха байһандань найдая.

П. СОДБОЕВ.
Хэжэнгын совхоз.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо уһалууриин газарнууд жэлһээ жэлдэ үргэдхэгдэнэ. Тиигэжэ колхоз орооһо таряанай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса хурьяадаг болоо. һүүлэй үедэ эндэхид малай тэжээлэй асуудалда, илангаяа сабшалангуудые уһалжа үтэгжүүлхэ, хатаалгын тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгтэ онсо шухала анхаралаа табидаг болонхой.

— Манайда орооһо таряа ургуулха асуудал яһала амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ, үбһэ тэжээлэй асуудал лэ шухала болоод байна. Тэд хам оролсоод байбал, зориһондоо хүрэнгүй яахамнайб, — гэжэ луговод Базар Дымчикович Домбоев хэлэнэ. Зураг дээрэ: **Б. Д. ДОМБОЕВ.**

ДЕЛЕГАДАЙ ХЭРЭГ ҮЙЛ...

ОНШОТО АЖАЛАЙ ОШОТО ҺҮЛДЭ

ТҮРЭЛ ПАРТИИНГАА съездын делегат болон һунгагдаһан Намжилма Ламхановнагай Москва мордохо сагынь улам ойртожол байба. Зүрхэ сэдьхэлынь баяр баясхалангаар ошотон салгидана. Али олон юумэ һанаандаа оруулна. Баярлаһандаа бахардаадшье абана. Тиигэхэтээ хамта хээлиеэ хүсэжэ эдэ тэсхылдэшэһэн хонидоо харахадаа, яаха аргагүй бодолгото болоно. «Баруулжа ябахадамни эдэ баарһални яалдахань гээшэб, һайч хүндэ эдэнээ орхижо ошодог һаа» гэһэн бодол толгойень эзэлээд огто һалахагүй юм. Зүб ааб даа. Тэрэ үедэ энэ хонишон ори гансаараа шахуу хүдэлжэ байгаа һэн. Һахы һалаг, унтаха нойргүй харууһалжа үбэлые дабаһан эдэ хонидынь мэнэ мэнэ, һарашье болохоёо болёо хэбэртэй, түл түрсэеэ адхажа эхилхэеэ байнал. Үдэр хоногыень тооложо үзэнэ. Ябашье үрдижэ ерэхэ байһандаа һанал сэдьхэлынь баһа дары тэгшэрээд хихэ юм.

Москваһаа бусалга. Баруун тээһээ ехын газарһаа, агууехэ хуралдаанһаа оюун ухаандаа хадагалжа ерэһэн хэмгүй ехэ һониноо, наһан соогоо үзөө хараагүй юумэеэ лаб налгы һуужа, нютаг зондоо хөөрэжэ һууха арга бүри олдобогүй. Отделениин центртэ үни тогтон торонгүй делегаднай Дундада уруутаа шамдуу яаралтай зоришоһон гэхэ. Тиигээшьегүйдэ аргагүй байгаа хаш. Орондонь эльгээһэн Доржын Димит гэжэ эхэнэр хониндонь үни тогтоогүй. гэртээ арилшоо гэһэн һураг дуулажархихадаа, тэсэжэ һуултай, байлтай бэшэ байһаниинь мэдээжэ ааб даа...

— Үнөөхи хонидни?..

САГАА БУТАРНА ХУРЬГАД

МАЙ ҺАРЫН тэн бэлэй. Хүйтэн хабаршье һаань, ургыда саданхай, шэнэ ногооной үнэр абанги хонид тэрээ тэрэ зуһалангай зүүгээр тэниглэн юумэнүүд бэлшэжэ ябана. Зарим нэгэниинь лэ байд гээд байра тээшээ дээгүүр харан маараад абана. Дундадын баруун бэеын буусын араар, хала зубшуулан, хүндые уруудуулжа татаһан һубагһаа доогуурхи газар үргэлжэдөө шахуу сайбалзан харагдана. Уһа табяад болюулһан газарын эли бодо ногоороод харагдаха юм. Хараха янзада айлай гэрэйшье, малайшье байрын тэрээгүүр хүнэй гү, али ямар нэгэн малай ябахань огто обёорогдоногүй. Тэндэ олон амитанай, амисхалай дэбжэжэ, сүлөө забгүй ажалай бурьялжа байһан газар гэжэ яашье һанахаар, үгэ алдахааршье бэшэ һэн.

Харин хажуудань хүрэжэ ерэхэдэ, эндэмнай ондоохон орон байшоб. Хэдэн зуун хурьгадай мааралдан байгаа хашаа руу орохоёо ябатарнай эндэхи ехэ ажахын эзэн Намжилма Ламхановна Тогмитова урдаһаамнай гэнтэ гаража ерэбэ. Энэ сүлөөгүй үедэнь агшан зуурашье ажалһаань һаатуулхань бэрхэтэйл хэрэг һэн. Теэд али олон хүнүүдэй ерэжэ, ошожол байдаг хаданьиимэл ёһотой юм гэһэншэг маниие тэрэ сагтаа байрада орожо, шэнэ түл харахыемнай уриба. Энэ малшанай мүнөө үедэ омогорхохо, ерэһэн хүнүүдтэ харуулха юумэнь имагтал энэ сагаа бутаран, шаг шууяа татажа байгаа хурьгад лэ ха юм даа. Хайшан гэжэ хонин бүриһөө хурьга абажа, үхэл гарзада оруулангүй түлжүүлжэ, ниитынгээ хонин һүрэгые атаржуулан үдхэхэмни ааб гэжэ үдэрэй һанаан. һүниин зүүдэн болоно. мал дахажа ябаһан хүндэ эгээл энээхэн үедэ энээнһээ үнэтэй юун байлтайб.

Газааһаань харахада нилээд хуушарантаһан хониной ехэ хашаа. Харин зосоонь ороходо арюун сэбэр. Хурьгад дороо мэнэ һая дэбдихэр болгон сасаһан харуулай жэжэхэн шэнэ зомгооһон, хюрөөгэй хибэдэһэнэй хоншуухан үнэр анхилна. Түрэһэн үдэр хоногоорнь арбаад ондоо бүлэг болгожо хаамаглаһан дандаа нэгэ янзын гэхээр хашаа дүүрэн нарай хурьгад. Эгээл томонь тиихэдэ хорёод хононхой байгаа һэн. Тэнжэжэ байһан хурьгадаа мээхээрэн «гэмэрһэн» эхэ хонид мүн лэ амяарланхай.

— Ороондо оруулһанаймнайл болзороор апрелиин 17-һоо хонидни түрэжэ эхилээ һэн. Мүнөө һэб гээ, ходоронтоо даа. Хорёодоор лэ барагдаха ёһотой. Юу хэлэхэб, нэгэшье хурьган гарзалаагүй. Теэд эхэнүүдынь тарган, һүтэй даа. Юун дуталдаба гээшэб. Адуулхынгаа хажуугаар түрэһэн хонидто түрүүшээр гурба дахин. хурьгадайнь боргожоходо хоёр удаа талха таряанай зүйлөөр тордонобди, — гэжэ байгаад, Намжилма Ламхановна ажал хэрэг тушаагаа захаһаань хөөрэбэ.

Тиихэдэ 524 эхэ хониһоо 502 хурьга абаад байһан юм. Хонидой түрэлгын, хурьгадые тэнжээлгын шахардуу үедэ энэ хонишондо хамһалсахаар залуухан басагад Света Сультимова, Нина Зүтдырова, Иван Гричишкин гэгшэд ерэнхэй. Намжилма Ламхановна эдэ хоёр басагадтай хурьгадайнгаа хойноһоо хамаг оролдолгоёо гаргана. Иван Гричишкин хонидоо адуулдаг харюусалгатай. 76 наһатай Гурэма Сандакова хүгшэн баһал эндэ ерэнхэй, һүниин харуулшанаар хүдэлжэ, эдэндэ арга шадалаараа ехэ туһа хүргэжэ байдагынь угаа һайшаалтай.

Үдэрэй хүхүүлгэншье ойртожо, хоёр басагад хүл хөөрсэг хонидоо уһална, тиихэ үедөө хобто соогуур талха адхажа үрдинэ. Шамбайл басагад дайралдаа юм байна. Удаань хурьгадаа эхэдэнь табина. Эхир хурьгадтай хонидые хүхүүлхэнь гайтайл хаш. Нарайл хадаа нарай.

— Энээхэн Света ёһоор басаган даа. Нёдондо намтай баһа хүдэлһэн юм. Нэмэлтэ түлбэри болгон дүрбэн хурьга абаа пэн. Манай Сультимов багшын басаган гээшэ. Хоридо үдэшэлэн һуража, наймадахиие һая дүүргээ, — гэжэ энэ басагые ахалагша хонишон магтана.

Иигэжэ хүдэлдэг саг үргэлжын үшөө хоёр нүхэдтэй һаа, Намжилма Тогмитова али зэргэ һанаа амараар. сэдьхэл тэгшээр хүдэлхэ бэлэй. Сэхынь хэлэхэдэ, отделениин хүтэлбэри ходо хүдэлхэ хүниие үгэжэ үгэнгүй энэ үбэлдөө. хабартаа иигээд тухашаруулаа ха юм даа. Гэбэшье тэрээндэнь заашье тунхарингүй, зоримгой тэсэбэритэйгээр хүдэлжэ гараа, һанаһан зориһондоо хүрэжэ байна.

АМЖАЛТЫН ҺАБАГША — ШЭНЭ ДҮРШЭЛЬӨӨ

ЗУРГААН ЖЭЛ болобо хаш. Үбэлжэлгын түлэг дундаа байхада энэ Дундада нютаг олон хүнүүдтэй суг ерэлсээ бэлэйб. Тиихэдэ Намжилма Ламхановна нүхэртэеэ, Бата-Далай Гончиковтой. хоюулан хони хаража байгаад һэн. Агын хонишодой дүй дүршэл һажаажа, аймаг соогоо эхи түрүүлэн орой соорхой хото барижа, тэрээн соогоо шэнэ түлгэнүүдые хонуулдаг байба. «Иимэ байрада үбэлдөө хонидые хонуулхада нооһониинь утаар, үдхэнөөр ургадаг, хүйтэ нойтондо, үошэ хамшагта диилдэшэгүйгөөр хурьга, түлнүүд түлжэдэг юм гэлсэнэ. Туршаад үзэхэ юм байна гэжэ хэлсээд, иигэжэ байналди даа» гэжэ Бата-Далайтан энээниие хараха, үзэхэеэ ерэһэн маанадта хөөрэһэн юм. Тэрээн тухай мүнөө һануулхадамни:

— Тэрэл үбэл тиимэ байрада байлгажа үбэлжүүлһэн түлтэнүүднай энэ мүнөө зургаадахяа хурьгалжа байна. Тэрэнһээ хойшо орой соорхой байрада мал бэшэ барягүйбди. Юрэдөө, залуу, түлжэжэ ябаһан хонидые тиигэжэ харууһалхада болохотойл юумэ гээшэ аа гү гэжэ һанагшабди. — гэжэ нүхэр Тогмитова хэлэхэ ауураа. нэгэ хэдэн һонирхолтой жэшээнүүдые баримталжа үгөө.

Үнэхөөрөөшье хони харууһалгын тэрэ онол арга ашаг туһатай байжа болоо. Тиимэ байра барихада һургаат. тулга хэхэ ... хэдэн модон, һолоомонһоо б... юуншье хэрэггүй юумэл даа. ... гөөр һайн дэбдихэр шухала ... гэжэ түлжүүлһэн хонидой то... бүриһөөнь нэгэ жэлдэ 4 ки... грамм, эгээл адагынь 3,2 ки... грамм нооһо хайшалжа абай... жэшээтэй. Нёдондо тус бүриһ... 3,7 килограмм нооһо абаа ха ... Хурьга абалгааршье түрүүшүү... зэргэдэ энэ үедэ ходо ябалсаа.

Эртын хурьга абаха болоходо хажуудаа хүдэлхэ хүнүүдээр хо... ядалдадаг. үбһэ хулһааршье ... шамай үбэлжэдэг дээрэһээ бол... жо, хонидоо хабар түрүүлээд ту... шаа һаа яаха юм ааб гэһэн бод... үнихэнэй сэдьхэлдээ хадуужа яб... даг байгаа. Энээнэй баришаа юм гэхэдэ, намар таргалһан хонид... үбэлдөө ходо адуулжа боломо... хурьгашад олон хэрэгтэй боло... гүй. мүн хурьгад үбһэ зээш... эдингүй гансата хүхэ ногоон ... рэ гарашаха — иимэ зэргэтэй.

— Туршаад үзэхэ байна. Бур... юумэ болохогүй бэшэ ха гү? — ... жэ шиидэһэн Бата-Далайтан 19... ондо хонидоо декабриин эсэс... гаар ороондо оруулжа, нёдо... түрүүшынхеэ хабарай түл аб... һэн. Тэрэнэйнь дүн гэбэл, ... эхэ хонин бүриһөө 101 хурь... Эхэһээнь таһалха үедэнь хүр... дынь дунда зэргээр 23 килогр... татаба. Эрхим лэ үрэ дүн!

Ерэхэ намар бэеэ хүсэ... 500 эмэ хурьгадые эдэ хонидоо гоо хажууда абажа, шэнэ эхэ ... нидтой болохо зорилготой. «һа... нууд хурьгадые шэлэжэ аба... дамни туһалыт гэжэ ноёдтоо ... лэжэл байнаб. Эдэ хонидни хү... шэрөө үшөө нэгэ түрүүлээд ... гүрэндэ тушаахаһаа бэшэ ... һалаа. Үгэхэ юумэеэ яһала ... ха юм даа» гэжэ Намжилма Лам... хановна Москвада, съездэ ... хадаа абхуулһан фото-зурагууд... гарынь табюулжа абаһан летчи... космонавтнуудай карточкануу... харуулжа һуухадаа хөөрэнэ.

Анхарал татамаар лэ үүсэ... Холые хараһан, зорилго ехэтэ ү... хэл...

НЭМЭЛТЭ

...КПСС-эй обкомой ээлж... пленумэй заседаниин забһарла... болобо. Эндэ Намжилма Лам... новнатай дахинаа уулзабаб. У... заха ёһотойшье байгааб. Аж... хүдэлмэри тухайнь һонирхоо... дэ, тээстэн хөөрэлдэһэнээ ур... жэлүүлээгүйдэ аргагүй шэн... байгаа һэн. «Майн хорёодоор ... лаб мэдэгдэхэ ёһотой» гэжэ ... лээ һэн хамнай.

— 543 хурьган түрөөд бай... Зуун эхэ хонин бүриһөө 104 то... гой абтаһан болоно. Үшөө ... хэды хонид түрэхэ. Тэдэнээ бү... бүтэмөөр түлжүүлжэ шадаб... хэрэг бүтэхэл бэлэй, — гэжэ ая... тай халуун кофе уужа һууха... һүүлшынгээ байдал тушаа ... жэ намда хөөрэбэ.

Эрхим амжалта! Ажалша бэ... хүнэй эсэшэ сусашагүй ажал... бүтэһэн амжалта. Иихэдээл па... тиин обкомой гэшүүн Намжи... Ламхановна Тогмитова коммун... нэрэ хүндэеэ, делегат байһан на... дабаряа алдар суутайгаар харюу... жа байна.

Тэрэ миниин һүүлдэ уулзаһа... үдэр хэблэгдэһэн республикын га... зетэнүүдэй хуудаһануд дээр... толилогдоһон СССР-эй Верхов... Соведэй Президиумэй Указ дото... «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоо... Хориин аймагай Үдын совхозо... хүдэлмэришэн эхэнэр Тогмито... Намжилма Ламхановнае шагнах... гэжэ аржытар бэшээтэй байһые... уншагшад мартаагүй байхал ёһо... той. Энэ урда туйлаһан ашаг... хэрэгэйнь магтаал, залиршагү... ажалайнь һүлдэ гээшэл.

Иимэл даа, республикын ко... мунистнуудай угаа ехэ этиг... найдабарида хүртэжэ, түрэл па... тиингаа XXIII съездын делега... байһан хуби заяатай ажалша ма... ша юрын буряад эхэнэрэй мү... нөөдэрэйнь хэрэг үйлэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.
Хори — Улаан-Үдэ.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

Гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша

Михаил Алексеевич Яснов 1906 ондо Московско областиин Озерско районой Горы тосхондо утытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Хүдөөгэй һургуули дүүргэмсээрээ, 1918 ондо Москва ерэжэ, курьерээр хүдэлһэн, хара ажалда ябаһан — тиигэжэ ажалайнгаа намтар эхилһэн.

1922 онһоо 1928 он хүрэтэр эрһанай промышленностиин предприятинуудта хүдэлмэришэнөөр хүдэлөө. Тиихэ зуураа, Москвагай университедэй дэргэдэхи хүдэлмэришэдэй үдэшын факультедтэ һуралсажа, тэрэнээ 1925 ондо дүүргэһэн.

1928 онһоо 1930 он хүрэтэр Совет Армиин зэргэдэ алба хээ.

1930 онһоо нүхэр Яснов Москва хотые бариха, шэнэлхэн һэльбэхэ ажалда ябаа, участогай начальнигаар, барилгын хэлэн конторонуудай болон трестнүүдэй хүталбэрилэгшөөр хүдэлөө. Тиин нөгөн доро инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институтда һуралсаа.

1938 ондо ажалшадай депутадуудай Москвагай городской Совейдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Москва шадархи хамгаалалгын түхеэрэлгэнүүдые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа, Москва хотые агаарһаа хамгаалха талаар аварийно-бодхолгын албые хүтэлбэрилөө. 1949 ондо СССР-эй городской барилгын министрэй орлогшоор томилогдоо. 1950 оной январь һараһаа 1956 он хүрэтэр Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр, 1956 онһоо — РСФСР-эй Министрнүүдэй Совейдэй түрүүлэгшээр, харин 1957 оной декабрь һараһаа РСФСР-эй Министрнүүдэй Совейдэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор хүдэлнэ. 1950 онһоо 1954 он хүрэтэр СССР-эй Верховно Совейдэй Союзай Совейдэй түрүүлэгшэ байгаа. СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Совейдэй нэгэдэхи сесси дээрэ Национальностьнуудай Совейдэй бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшээр һунгагдаһан байна. М. А. Яснов гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша мүн.

Нүхэр Яснов М. А. СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Совейдүүдэй депутат юм. КПСС-эй XIX, XX, XXII болон XXIII съездүүд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүнээр һунгагдаа.

Ленинэй гурбан орденоор, Улаан Тугай, Ажалай Улаан Тугай, Улаан Одоной орденуудаар болон дүрбэн медальнуудаар шагнагданхай.

Михаил Алексеевич Яснов СССР-эй Верховно Совейдэй депутадта эрхим кандидат мүн.

ДАБХАР БАЯР

ОРЛИК. (Телефоноор абтаба). Сэнхир хадануудта аяар холын Ахын аймагай ажалшадай түлөөлэгшэд СССР-эй Верховно Совейдэй депутадта кандидат генерал-полковник Дмитрий Федорович Алексеевтэй уулзаба. Мүн эндэ Буряадай АССР-эй Верховно Совейдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. У. Хахалов байлсаа.

Депутадта кандидат генерал Д. Ф. Алексеев тухай этигэмжэтэ нюур П. С. Урбаев дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань «Улаан Аха» колхозой гэшүүн нүхэр Латархеева болон бусад үгэ хэлэжэ, Эхэ оронойнгоо урда ехэ габьяатай, генерал нүхэр Алексеевэй эндэ заха хизаар Аха нютаг хүрэтэр зорижо ерэһэндэнь баясажа байһанаа элирхэйлээд, өөрэйнь түлөө дуугаа үгэхөөр бэлэмди гэжэ бүхы аймагай һунгагшадай үмэнэһөө баяртайгаар мэдүүлбэ.

Ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө бүхы ахынхидта генерал нүхэр Алексеев баясхалан хүргөө. Эхэ оронойнгоо аша туһада хамаг хүсэ шалалаа зорюулхаб гэбэ.

Һүүлээрнь нүхэр Хахалов А. У. аймагай түрүү малшадта — 23 хүндэ орден, медальнуудые барюулаа.

А. ХАМАГАНОВ, манай штатнабэшэ корр.

1966 ЙЮНИИН 12 ВОСКРЕСЕНИ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ һунгалта

ХОДОДОО ГЭРЭЛТЭЙ

АГИТПУНКТ... Хахад һүни болотор сонхонуудтань электрын гэрэл унтарнагүй. Хахад һүни болотор эндэ хододоо хүнүүд байдаг.

— Хүнүүдэй агитпунктда олоороо ерэдэгтэ бидэнэр, агитаторнууд баярлагшабди. Энэ ушар хадаа агитаторнуудай һунгагшадые һонирхуулжа шадаһанай гэршэ болоно, — гэжэ агитпунктые даагша Галина Санжиевна Доржиева хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье эндэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой нэгэдэхи отделенидэ һунгалтын урда тээ политическэ хүдэлмэри һайнаар өмхидхэгдэнхэй. Бүхы 12 агитаторнууд: совхозой мэргэжэлтэд, нютагай һургуулиин багшанар, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө ниитэ түшаалда харюусалгатайгаар хандана. Агитпунктда долоон хоног соо хоёр дахин лекци, элидхэл, хөөрөөн үнгэргэгдэнэ. Партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд ба совхозой зорилгонууд, совхозой шэнэ табан жэлэй түсэб совхозой парткомой секретарь нүхэр К. Л. Белоусов, главна ветврач И. П. Акатов болон бусад һонирхолтой лекци уншаа. Һаяар совхозой экономист А. Ц. Батомункуев совет һунгуули тухай хөөрөө үнгэргэхэ.

Түгнын агитаторнууд саг үргэлжэ тематическа, асуудал ба харюугай вечернүүдые үнгэргэнэ. Мүнөө агитаторнууд залуу һунгагшадай вечер үнгэргэлгэдэ бэлэдхэл хэнэ.

Һунгагшад бүхэн списогтэ нэрэ, обогоо шалганхай. Агитаторнууд һунгагшадай гэрнүүдээр оло дахин ябажа, түсхай хөөрөө үнгэргөө, совет һунгуули тухай асуудалнуудта харюусана.

Агитпунктда ерэгшэд гоёор шэмэглэгдэнхэй альбом һонирхон харадаг. Тэрэ альбом соо СССР-эй Верховно Совейдэй депутадта кандидадай намтар, Верховно Совейдэй Президиумэй Указууд болон бусад документнүүд суглуулагданхай.

Түгнын һунгагшад эрхим түрүү хүбүүд басагадайнгаа түлөө дуугаа нэгэн дуугаар үгэхэл.

А. ГРИГОРЬЕВ.

Цырен-Дулма ДОНДОГОИ

НОРБЫН АЮУША

ШЭНЭ ПОЭМЭҺЭЭ ХЭҺЭГҮҮД

Агуухэ Октябриин хубисхалай 50 жэлэй ойдо зорюулнаб.

1.

Хоолойнгоо аялга бэхилжэ үглөө,
Хотоной хүгшэдэй шагнажа уярмаар
Эдирхэн һаһые дуулахын түлөө
Эсэгэнэр тухай хуурдаһайб уянаар.
Байзагты: гуурһаяа угаахамни үлөө.
Байсынгаа шэнэһэдэй сууряахан аялгаар
Эхилхэм дууханаа, эхилхэм дээжэлээд,
Эмхитэй октавы эблүүлээд сээжэдээ.

2.

Нюдэлжэ слоһон бууралхан баатарни
«Үтэлжэ ябанаб» гэхэгүй байхал.
Бэхэдээ эдюулһэн гуурһаа угаатарни,
Бэлхүүһэсээ ногоо сабшажа байхал.
Ногоон мүрһөөнь номин агаартамнай
Нойтон хангалаар анхилаад һайхан.
Шүлэгэйм хүбшэргэй шэнхинэн зэдэлжэ,
Шэлэмэл үгэнүүдые эхилхэб шэдэлжэ.

3.

Сэнхирхэн Инсэгын эрье зубшаһан
Сэлеэн бии юм даа — Инсэнгэ тосхон.
Шэлдэн улаан шэнэһээр сабшаһан
Шэнэхэн гэрнүүдтэй түбхин тосхон.
Зүүхэнээрнь һабалжа, нууртаа дабшаһан
Зүргэшүү Шэенэг харьялха-эх, дошхон!...
Баянхан Инсэнгэдээ һуужал үбгэжөөл, —
Багаһаа ажалда яһаниинь бүхэжөөл.

4.

Бодиин Норбын Аюуша — алдарынь,
Бултанда хүндэтэй үбгэн лэ тэрэмнай.
Зазынгаа Адагһаа эхилээд намтараа,
Залиршагүй ябанал мүнөө хүрэтэрөө.
Тэмсэлэй ольһохон уни бутараад,
Түрүүшын колхозһоо бэедэнь нэбтэрээл.
Зазынгаа хойморто гушан изгэнһээ
Залуухан Аюуша эдэбхитэнэй нэгэн гээл.

5.

«Хамтын ажал — хабамни» гэхээр,
Хананги байдаг лэ олоной сэдьхэл.
«Үмсын ажал — үхэл һэн», — гэихэйл
Үбгэжөөл. Буруушаагаад үзэ — эдихэл!...
Түрүүшын колхозуудай түүхэнь ехэ-ээ,
Тэмсэлшэдэй дүрэнүүд — манай этигэл.
Үбгэжөөлдэ үгэ битнай үгэһүү даа, —
Үбгэжөөл өөрөө хөөрэжэ үгэг даа:

6.

— Арбаадхан — табаадхан малнуудаа гулидхаад,
Артель боложо хамтараа бэлэйбди.
Хэмнайшье хэнш гэшэгүй адли даа
Хүдэлжэ шударгы барандаа эхилээбди.
Һалгануур хулаагууд хойшоо хаягдаа,
Һаалташье хэжэ бираагүй бэлэй даа.
Бороогой һүүлээр ургаһан һархяагтал,
Бушаганан һэргээбди, үндыжэ тархяараа.

7.

Түрүүшын колхоздо түрөө комсомол —
Түүхымнай эхин гэжэ этигэгшэб.
Залуушуул дуулаха, ажаллаха өгсомоор, —
Залууршадынь гэбэл: Бимбын Цырен-Жаб,
Эдирхэн тиихэдэ ябаһан Сультимон —
Эрэлхэг партиингаа үнэн габшагайшад.
Мүнгэн хюруу үһыень буданхай,
Мүнхынгөө орондо заримамнай мордонхой...

8.

...— Хэзээнэй таамни партиин гэшүүмта?
Хэдыхэн соо үбгэжөөл һороод гааһаяа:
— Билетэмни дүшэн табанһаа бэшээтэй.
Бэеэрээ ха даа большевигби наһаараа.
— Наһаар, теэд хэдытэй гээшэбта?
— Наянайнгаа намтарта мүнөө аһааб даа —
Арьягар томо, хүдэр гээшэнь — ээ,
Аяар далаяа аладхан гэшхэнхэйл!

9.

«Хүбүү-шубуутай, аша-гушатайл,
Хүдэлэнгүй, амаржа һуухаяа яана хаб?»
«Үбгэжөөл, нээрээ, хайшаа дугташааб?
Үшөө гүрэнһөө пенси абажа хал», —
Обтонги имэ хобуудые хабшанхай
Оборхон шэбэнээн соностоо яһалахан.
Шэбэнэлдээнүүдые шоо үзэжэ хаяад,
Шидээ һэм,
үбгэжөөлые дүтэһөө танихаяа.

10.

Мүнгэндэ хомхой бэшэл Аюушахай,
Миинхэн һуужа шададаггүй «үбшэнтэй».
Элдэб хоб-жэбтэ хомхой һонюушад хуу —
Эрэ, эхэнэршье! — минии һанахада, үбэштэй.
Булан тохойгоор шэбэнэлдээн юушэм гээ?
Булганай нюурта хэзээжэ үбшэлтэй,
Хамтын ажалда һэшхэлэй урялаар
Хамаг наһаяа үбгэжөөл зорюулаал!

11.

...Хойноһонь харан зогсоходоо, бодооб:
«Коммунис ажалай ударник — нимэл ха даа».
Хэды бууса, хорёонууд бодооб?
Хэды олон хадааһануудые хадааб?
Хурсахан һүхэнь хэдыл одоо
Хуурай зомгоол сасаргана хаб даа?
Сарба һүхөө бэһэдээ хабшуулаад,
Саг соогоо шамдана ажал руугаа.

12.

Аахарай, аахарай! — залиита аадартал,
Адхарыт шүлэгтэм шэдитэ үгэнүүд.
Хурсахан зэбэгүй номо һаадагтал,
Хуурмаг үгэнүүд хэрэггүй гэнэ гүт?
Үльгэрэй бэшэ, үнэн баатартам
Үнэн хэрэгтэй, үнэн үгэнүүд!
Һанаанһаа абаһан гансаш үгэ —
Һара гаран гэршэлэг — эндэм үгы!

13.

Жаргал анхан манние угтаа гү?
Жаргалай түлөө наһаараа тэмсэһэн
Үнэн бэетэ баатараа магтаалби, —
Үхэлэй нюдэ руу гэтээдш үзэһэн.
Шангашье, һулашье дуутай октаваар
Шадал соогоо дуулабаб эсэнгүй.
Бүхы наһаараа ажаллаад болохотой,
Булта сарюунаар үтэлхэмнай болтогой!

Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр

Манай интервью

ХЭҺЭМНАЙ ЕХЭШЬЕ ҺАА...

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо элүүрые хамгаалха хэрэгтэ ямар амжалта, хубилалтануудай болоһон тухай хөөрэжэ үгэхыень республиканска больницын главна врачай орлогшо З. Б. Бадмаевае манай корреспондент гуйжа хандаһан байна.

З. Б. Бадмаевагай харюу энэ дороо толилогдобо.

— Манай совет орон дотор һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. — гэжэ нүхэр Бадмаева хөөрөөгөө захална. — Энэ болохоёо байгаа һунгалтануудай ...үг зорилгонь, программань элитэ — табан жэлэй түсэб тухай, түрэл партиимнай XXIII съездын шиидхэбэринүүд.

Энэ май һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ партиимнай Центральна Комитет бүхы һунгагшадта хандаһан хандалга толилоо. СССР-эй Верховно Совейдэй урда һунгалтаһаа хойшо туйлагдаһан амжалтанууд, мүн ойрын жэлнүүдэймнай ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгөө. Тиихэдэ культура болон экономикын талаар үнгэрһэн зарлалай Верховно Совейдэй үе ехэ юумэ бүтээһэниинь бүришье элихэнээр тодорно. Энэнь предприяти, эмхи зургаан бүхэнэй түд һайнь ажабайдалда харагдана. Бэд манай гансахан республиканска больницые абажа үзэел даа. Һаһаар ехэ обёорогдохогүйшье һаа, энэ үнгэрһэн дүрбэн жэл соо иланхаяа эмнэлгын хэрэгтэ нилээдхэн хубилалтанууд болоһон байна.

Больницадамнай 600-гаад хүн доро эмшэлүүлдэг, 70 врач, 00 гаран дунда мэргэжэлтэд хүдэлдэг. Санавиоотделени, аптекэ, лаборатори гэхэ мэтэнүүдтэ 108 хүн хүдэлдэг. Имэһээ юрэнхы ажалаймнай хэмжээн яһала элирнэ бээзэ.

Бүхы отделенинүүдэймнай хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө шармайн тэмсэнэ, 125 хүн тиимэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Стоматологическа отделениинхид (даагшань медицинскэ эрдэмэй кандидат нүхэр О. М. Омбоева) бултаараан коммунис ажалай ударнигууд болонхой. Энэ — эрмэлзэл ехэтэй ажалай бодото гэршэ.

Больницын дэргэдэ хото, хүдөөгэй олохон врачнууд, рентгенологууд, стоматологууд, мүн хэдэн олон фельдшернүүд, лаборантнууд, хүүгэдэй отделенинүүдые даагшанар мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ.

Уушханда операци хэлгэ нарижуулагдаа. Энэ талаар нүхэд Ищенко, Гомбожапов, Андреева гэгшэд суурхана.

Ондо ондоо мэргэжэлтэд түсхай бүлэг боложо, урид табиһан түсэбэйнгөө ёһоор аймагуудаар аяншалдаг, эмнэлгын эмхи зургаануудта зохихо туһаламжа үзүүлдэг, үбшэнтэниие эмнэдэг, мал ажалай фермэнүүд дээгүүр ябадаг. Тиин аяншалгынгаа үрэ дүнгүүд тухай партийна болон советскэ органуудта дары мэдээсэдэг, һанамжа дурадхалнуудаа оруулдаг болонхой.

Жэл бүри больницын эмшэдэй экспедици хүдөө нютагуудаар ябана. Жэшээнь, Захааминай аймагта 30 хүнһөө бүридэһэн экспедици ошожо ... нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээһэн байна.

Больницадамнай һүүлэй жэлнүүдтэ эмнэлгын шэнэ арганууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ.

Үргэ, нюурта пластическа операци хэхэ, хорон хабдар сэбэрлэхэ; хоолойн болон зүрхэнэй астма, зүрхэнэй стенокарди болон бусад үбшэнүүдые аргалхада шэнэ арга, эмүүд хэрэглэгдэдэг болоо.

Эхэнэрэй үбшэ эмнэлгэдэ бүри олон янзын шэнэ аргануудые нэбтэрүүлэгдэнэ. Профессор Арендтын зохёоһон аппарат болон бусад хэрэглэгдэнэ.

Гурба-дүрбэн жэлэй урда тээ хэрбээ тангалай, шудэн гэхэ мэтэдээ ехэ эрэмдэгтэй болошоод, аяар Москва, Ленинград ошохо баатай болодог һаа, мүнөө эндэ эмнүүлнэ.

Мүн врач Баженов түбэнгидэ микроскоп хэрэглэжэ шэхэндэ, врач Цыдыпов ууряг тархида операци хэдэг шадитай.

Тоолохо гэбэл бусадшье олон янзын аргануудые анха түрүүшынхиэ энэ дүрбэн жэл соо хэрэглэгдэбэ.

Гадна больницын дэргэдэ эрдэмшэнжэлэлгын хүдэлмэри илангаяа эдэбхитэйгээр эрхилэгдэнэ. Энэ талаар врачнууд нүхэд Пальшина, Филиппов, Боянова, Васильева, Толстихина гэгшэд илангаяа шалгарнад.

Гэбэшье дутагдалнууд бии. Мэргэжэлтэднай үшөөл үсөөдэнэ. Больницынгаа гэр байра үргэдхэхэ һанаатайбди. Гигиеническэ болон бусад һэргылэмжын хэмжээнүүдые хаа хаанагүй бэелүүлхын хойноһоо тэмсэнэбди.

Мүнөөнэй медицинын шэнэ шэнэ олон аргануудые бүри эршэмтэйгээр нэбтэрүүлхэ, эмнэгшэдэйнгээ ажал хүдэлмэриие научна ёһоор эмхидхэхын хойноһоо оролдохо байнабди. Тиигэжэ хүн зондо туһаламжа бүри һайнаар үзүүлэгдэхэ.

Врачнуудай түсхай түсэбэй ёһоор мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ.

Гансахан манай больницын жэшээ дээрэһээшье хаража үзэхэдэ, нилээд ехэ юумэн хэгдэһэн байна ха юм.

Энэ шэнэ табан жэл соо зоной ажабайдал бүри һайжаржа, элүүрые хамгаалга улам нарижуулагдаха.

Юрэдөө ажаһуухада, ажаллахадамнайшье урматай.

Бидэнэр коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн адляар, баяр омогорхолтойгоор дуугаа үгэхэ байнабди.

Һаяхан багшанарай институдай актова зал соо Союзай Совейдэй 377-дохи Улаан-Үдын городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Совейдэй депутадта кандидат Борис Захарович Поздеевтэй уулзалгын суглаан болобо.

Суглаанда студентнэр, багшанар олоороо сугларжа кандидадтаа олон захяатай хандаа. Жэшээлхэдэ, институдай аудитори хүртэнэгүй, студентнэр гурбан халаанда һурана. Саашадаа барилга хэжэ, олон халаанда һуралсал болюулхаар болоо. Энээндэ депутадай туһаламжа хэрэгтэй.

Зураг дээрэ: багшанарай институдай актова зал соо һунгагшадай суглаан боложо, тэндэ нүхэр Б. З. Поздеев үгэ хэлэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАРТАГДАШАГҮЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Улаан-Үдэ хотымнай залуушуул һаяхан аэропортдо олоороо суглараа. Эндэ сугларагшад хоншуу һайхан үнэртэй ягаан тэрэнги, хабарай түрүүшын сэсэг — ургы баглаа баглаагаарнь баринхайнууд. Уданшьегүй самолет ерэжэ, ВЛКСМ-эй XV съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаһан, Буряад оронаймнай залуушуулай түлөөлэгшэд сугларагшадай халуун анхаралаар хүреэлэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомдо съездын делегадуудтай уулзалга болоо. Республикымнай залуушуул, комсомолшуудай түлөөлэгшэдэй олонхидынь Москва хото түрүүшынхиэ хараһан. Тиимэһээ хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө хараһан үзэһэн һонирхолтой юумэнүүдээ туха сүлөөгүй хөөрэжэ эхилнэ.

Делегат бүхэн съезд тухай ехэ һонирхолтой хөөрөөнүүдые дэлгэнэ. Хүн бүхэн — Тамара Дугаржапова гү, али Вера Жамсуева гү — бултадаал иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэжэ, комсомолой съездэ ошожо ерэһэндээ баяртайнууд.

Съездын делегат, зоотехник нүхэр Матхеева иигэжэ хөөрэнэ.

— Бидэнэр, съездын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо маанад, залуушуул тухай партиин халуун анхарал хандуулжа байдаг тухай, бидэнэртэ найдажа байдаг тухай гүн зүрхэндөө хадуужа абахадаа, бүришье һаа омогтой хүхюутэйнүүд байгаабди. Манай ороной залуушуул хаанашье ошоходоо Эхэ оронод суурхуулжа, магтуулжа ябадаг. Мүнөө орон доторнай КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө хаа хаанагүй ехэ тэмсэл эхилээ. Эндэ манай ороной залуушуул ажалай ехэ жагсаалда хамсыеһа шуужа оронхой.

Түрүүшын уулзалгада хабаадаһан съездын делегадууд эндэ сугларагшадта өөһэдынгөө һанамжануудые хөөрэжэ үгөөд, нютаг нугаяа бусаба. Съездын делегат бүхэн өөрынгөө хүдэлжэ байһан колхоз, совхоз, предприятиин хүдэлмэришэдтэ комсомолой съезд тухай, тэндэ юу хараһан үзэһэнөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэнь лабтай.

ХИЛЫН ГАДНАҺАА

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совейдэй сесси зарлагдаа

ЖЕНЕВЭ, майн 27. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совейдэй сесси июниин 13-һаа 16 хүрэтэр Женевэдэ болохонь гэжэ эндэ соносхогдобо.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай гол асуудалнууд, тэрэ тоодо: Вьетнамда эсэргүү Холбоото Штадуудай ээрхэг түримхэй ябуулгые болюулгахын түлөө арадуудай тэмсэл тухай, Европодо аюулгүй байдал сахин хамгаалха, буу зэбсэгүүдые хуряаха тухай асуудал, мүн Африкын, Азиин ба Латиин Америкын арадуудай бээе даанги, сүлөөтэ байдалда хабаатай асуудалнууд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

ГУЭ ТЭМСЭҺЭЭР

ХАНОЙ, майн 27. ТАСС-ай корр. Е. Кобелев иигэжэ дамжуулба.

Гуэ хотодо хадхууртай проволокын ба хүреэнүүдэй саана хорголожо байһан американска консульство, мүн бусад американска албан газарнууд буһалгаалан бодоһон хотын зоной зүгһөө саг үргэлжэ добтологдодог болонхой. США-гай правительство Сайгоной сэрэгэй хунтые дэмжэхэеэ болихо бээзэ гээд, эндэхи патриодууд американецууд тушаа эрид шанга ябуулга хэеэгүй байһан юм. Теэд хотын революционно комитедэй, студентнэрэй ба буддистнуудай эмхинүүдэй буруушаалай бэшэгүүдтэ американска тушаалтад ямаршье харюу үгөөгүй — дуугай байба.

Буһалгаалан бодоһон хотын зоной саашадаа тэсэхэ аргань һалаа. Гуэгэй студентнэр США-гай «колонизатор политикада» дураа гутан зэбүүрхэжэ байһанаа элирхэйлхын тулада, тэмсэлэй шэнэ онол аргануудые хэрэглэхэ гэжэ үсэгэлдэр митинг дээрэ шиидхэһэн байна.

Митингын дүүрэһэнэй һүүлээр студентнэрэй колонно Америкэдэ эсэргүү лозунгнуудые хашхаралдан, городтохи американска квартал худар дабшаа. Американска информационно албанай, библиотекын байдаг байшангуудые шуулуудаба. Библиотекэ доторнь добтолон ороод, американска номуудые сонхонуудаар газаашань хаяһан, галдаһан байна.

Урда Вьетнамай бусад хотонуудаар правительствада эсэргүү демонстрацинуудай таһалгаряагүй боложо байһан тухай Гуэгэй радио мэдээсэнэ. Һаяхан Куинендэ, Нячангда болоһон демонстрацинуудта 5 мянган хүн хабаадаа. Дахуул армиин олон солдадууд эндэхи демонстрантнуудтай ниилэбэ.

ЛОНДОН, майн 27. (ТАСС). Саашадаа аюулгүй байлгынь хангажа шадахаяа болёобди гэжэ консульствын шиидхэһэнэй һүүлээр американска граждан зон мүнөөдэр Гуэ хотоһоо нүүлгэгдэн гаргагдаа.

Өөһэдын захиргаантай болохонь

ЛОНДОН, майн 27. (ТАСС). Англиин Сент-Китс, Невис ба Ангилья гэжэ колонинууд (Карибска далайдахи аралнууд) 300 жэлдэ Британиин мэдэл доро байһанаа, дотоодын захиргаантай болобо. Лондондо һаяшаг боложо дүүрэһэн конституционно конференци дээрэ иимэ шиидхэбэри гаргагдаа.

Тус шиидхэбэритэй зохилдуулан, эдэ аралнуудай гадаадын политикые, обороные Англи ударидадаг зандаа үлэхэ юм ха.

Колонинуудай шэнэ гуримда орохо болзор конференци дээрэ үшөө тодорхойлогдоогүй. Тиигэбэшье тус тогтоол 1966 оной һүүлдэ гү, али 1967 оной эхеэр хүсэндөө орохоор хүлеэгдэнэ.

Джонсон конгрессэ бэшэг эльгээбэ

ВАШИНГТОН, майн 27, ТАСС-ай корр. В. Вашедченко иигэжэ дамжуулба:

Президент Джонсон 1966 оной һунгуулиин реформо тухай хуулиин проект үсэгэлдэр конгрессэ эльгээбэ. Тэрэнь США-да һунгуулиин кампаниин болохотой хамта эрхэ түлөөлэлгэеэ хэтэрүүлэн хэрэглэдэг мүнөөнэй гурим хизаарлаха зорилготой байна.

«Гражданинуудай хабаадалга тушаа гоё мэдүүлгэнүүд хэгдэбэшье, гүрэнэй тушаалнуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ ба һунгаха үедэ олониитын үзүүлдэг дэмжэлгые өөгшөөн дэмжэхын тула үнэндөө юуншье хэгдэнэгүй», — гэжэ Джонсоной хабсаргалта бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Һунгуулиин кампаниие мүнгөөр хангалгын хэрэг гуримшуулдаг мүнөөнэй хуулинуудһаа үрэ гаранагүй гэжэ президент тэмдэглэбэ. «Эдэмнай үнэндөө хуули бэшэ, харин элдэб ябуулга хэхэ халха болоно» гэбэ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРТЭР

ОРЫН ТҮЛ АБАЛГА

НИЖНЕ-АНГАРСК. Хойто-Байгалай аймагай Холодный гэжэ эвенкийскэ тосхонһоо зуу гаран километрэй зайда Тыи гэжэ голой эхин өөдэ орын һүрэг адуулагдана. Тэрэ хадаа «Дружба» колхозой орын фермэ юм. Тус колхоз эрэ үсхэбэрилгээр республикымнай түрүү ажахы. Энэ ажахы түйлаһан амжалтынгаа түлөө арадай ажахын түйлалтануудые харуулха выставкэдэ хабаадалсапан.

Мүнөө колхозой фермэ дээрэ орын түл абалгын халуун саһа оронхой. Түрүүшын хэдэн арбаад түл абтаба. Фермые даагша А. П. Лекарев түрүүтэй орошод түлөө һайнаар харууһалжа байна. Тугаллажа байһан оронууд һайн бэлшээридэ адуулагдана.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо орын түл абалга түлэг дундаа. Н. А. Тулбуконовой даадаг фермынхид түлнүүдээ гарзагүйгөөр абахын түлөө тэмсэнэ.

* * *

БАГДАРИН. Баунтын колхозуудай орын фермэнүүдтэ шэнэ түл эмхитэйгээр абтана. «Заветы Ильича» колхозой орын һүрэг 450 толгойгоор олошоруулагдаад байна. Колхозой 1-дэхи фермэдэ 300 түл абтанхай. Тэрэнние Ленинэй орденто орошон Жамсо Иванович Молоков хүтэлбэрилнэ.

«Путь к коммунизму» колхоздо орын 250 түл абтаа.

Мүнөө жэл Баунтын аймаг дотор орын тоо 850 толгойгоор олошоруулагдаха.

О. ПЕТРОВ.

ЗАГАҺАШАДАЙ ЗАЛИРШАГҮЙ АЖАЛ

НАРҺАТА. Яруунын нуурнуудай эрье шадарай мүльһэн удахагүй һэхэгдэжэ, сэгээн хүхэ уһаар мэлмэрхэнь. Загаһашад губшуураа дэлгэн, заһабарида оруулба. Загаһа барилгын зэр зэмсэг, унаа моридынь олзоборилгодо таралгада бэлэн.

Загаһанай заводойхид үбэл, хабарай үедэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргана. Тэдэнэр табан жэлэй түрүүшын хоёр кварталай түсэб амжалгатайгаар дүүргээ. Түсэбһөө гадуур мянга шахуу центнер загаһан баригдаһан байна.

С. Г. Уваровай, Н. К. Орловой бригаданууд туд бүридөө түсэбһөө гадуур 200 гаран центнер загаһа баринхай. Тингэжэ Бүхэсоюзна нэгэдэхи шанда дэмы хүртөөгүй байха. Хоёрдохи шангынь А. В. Залуцкиин бригадада үгтэнхэй.

Яруунын загаһашад урдынхидаал коммунистическээр хүдэлхэ уялгатай.

В. БАЙБОРОДИН.

ХҮНДЭТЭ АМАРАЛТА

АЖАЛ гээшэ хүндын хэрэг. Хүдөө ажахые шэнэдхэн байгуулгын түрүүшын жэлһээ эхилэн, ажахын али бүхы һалбаринуудта эдэбхитэйгээр хүдэлһэн Михаил Сыренович Зомонов жара наһанайнгаа ойе тэмдэглүүлжэ, хүндэтэ амаралтада үдэшэгдэбэ.

Нүхэр Зомонов Хэрэнэй, Баргажанай МТС-үүдтэ директорээр, МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшоор олон жэлдэ хүдэлөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ немецко-фашис булимтарагшадтай байлдаһан тулалдаанда баатарлигаар тэмсэжэ, дайнине илалта түгэсөөр дүүргэлсэһэн байгаа. Тэндэ шархатаһан, олон орден, медальнуудта хүртэһэн байха.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдһээ эхилэн мүнөө хүрэтэр Түнхэнэй Хойморой сельподо түрүүлэгшээр хүдэлһэн байна.

— Пенсидэ гараад байхадаа амаралтын хүнби гээд, гараа барьяд һуунгүй, колхоздоо али болохоор туһалхаб,—гэжэ нүхэр Зомонов хөөрэнэ.

Б. БИРБАЕВ.

ЛАГЕРЬТАХИ ПРАКТИКА

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай факультедүүдэй 2-дохи курсын 350 студентнэр Дээдэ-Онгостойдохи ЛВРЗ-гэй «Березка» гэжэ пионернүүдэй лагерьта ошожо, гурбан үдэрэй практика гараба. Иимэ практика жэл бүхэндэ үнгэргэгдэнэ.

Практикада хабаадагшад арбан зургаан отряд боложо хубаарилагдаад, хэшээлээ үнгэргэһэн байна.

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студентнэр зугаа наада эмхидхэжэ байна.

БУГЫН АГНУУРИ ЭХИЛБЭ

Республикымнай һарьдаг үндэр уула, хүбшэ тайгаар буга тураг олон. Хориин, Загарайн, Сэлэнгын болон бусад аймагуудта тэрэ илангаяа элбэг.

Буга, һогоонууд зунай халуунда һоно батаганаанһаа тэрьелэн, һарьдаг үндэр уулануудай оройгоор байрладаг, бэлшэдэг гээшэ. Ноябриин һүүлээр буганууд һарьдагһаа буужа, үбэлэйнгөө бэлшээридэ дүтэлдэг зантай.

Сентябриин 15-һаа октябриин 15 хүрэтэр буганууд бэе бэеэ дуудалсажа, жагсаһан буганууд һогоонуудаа буляалдажа, заримдаа үхэтэрөө мүргэлдэдэг юм.

Үбэлэй агнуури октябриин 1-һээ декабриин 31 болотор үргэлжэлдэг ааб даа. Буга алаха түлбэритэ зүбшөөл үгтэдэг гээшэ. Июниин 15-наар һогоониинь түрэжэ эхилдэг. Нюрган дээрээ эреэхэн холботой тугал гарадаг. Буга зунай үедэ хужарта орожо ябаһаар, тэрэнэй эбэр олзоборилхоёо нуугада һууһан ангуушадта баригдадаг ха. Хужарта ороһон бугын агнуурида тобшоор һомолһон дробовик хэрэглэхэдэ таарана. Жэжэ картечь, шабаар буудахада ан шархатаад, аюулангүй арилшадаг байна.

Харин бугын агнуури хэхэдээ, эбэртэй буга гү, һогоон гү гэжэ илгаруулха хэрэгтэй. Хужарта һууһан ангуушад һүниин харанхыда эндүүрээд, һогоо буудажархиһан ябадал олон дахин үзэгдэдэг.

Бугын эбэрэй түлөөһэтэ зүбшөөл һаяхан агнуушадта тараагдаба. Агнууриин болзор майн 25-һаа июниин 15 хүрэтэр үргэлжэлнэ. Зүбшөөлгүйгөөр буга баригшад 150 түхэриг яла түлэдэг.

Дундашаг бугын мяхан 120—130 килограмм татадаг, мяханиинь килограммай 94 мүнгөөр, 1-дэхи сортын эбэр килограммай 37 түхэригөөр тушаагдадаг.

Бугын эбэр зүбөөр хатаажа, шанажа абаха хэрэгтэй. Һайнаар хатааһан эбэрэй эмдэ ородог байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

М. ГЫЛЫКОВ.

ҮХИБҮҮДЭЙ БУЛАН

ДОНДОГОЙ ҺАНАМЖЫН ДЭБТЭРҺЭЭ...

ДОНДОК үшөө бэеэ хүсөөдүй. Жааханшаг даа, үшөө. Тиибэшье Дондок үдэр бүриингөө гү, али шухала бодолнуудаа тэмдэглэжэ абадаг зантай болоһоор үнинэй юм. Мүнөө Дондогой энэ дэбтэрһээ хэдэхэн хуудаһа иража харая.

«Һаядаа илалтын үдэр болохонь. Һуралсалайнгаа дэбтэрнүүдые, хубсаһаа шалгаха, сэрэгэйхеэр хубсалха ёһотойб. Ехэ баабайнгаа алтан нэрэдэ һүгэдэн, Воронеж хото руу бэшэг эльгээхэ»—гэжэ бэшээтэй.

Дондогой ехэ баабай Эсэгэ ороноо хамгаалгын хатуу дайнда унаһан. Дондок үбгэн эсэгээ амидыдань хаража үрдеэгүйдөө ехэл шаналдаг. Тиимэһээ бүхы һонин, һайхан бодолнуудые үбгэн эсэгэдээ зорюулжа, тэрээхэн дэбтэр соогоо ханагтайханаар бэшэжэрхидэг зантай юм. Тэрээхэн хуудаһаяа саашань уншая. «Би үсэгэлдэр барилдаагаараа Балдоржодо арай хаюулшан алдааб. Иимэ суута хүнэй аша байһан аад, хүнэй доро орошохо гээшэ муухайл хэрэг. Барилдаанда һүүлэй үедэ муугаар бэлэдхэдэг болоо хаб. Энээнээл заһаха ёһотойб» — гээд, тэндэнь бэшэгдэнхэй.

Дондогнай теэд оройдоол табадахи класста һуража ябадаг юм.

Һургуулидаа һайнаар һурахаһаа гадна, спортдо ехэ дуратай, тиимэһээ барилдаагаараа нүхэртөө хаюулшаһанаа, илагдаһанаа ехэл хоротойгоор һанамжынгаа дэбтэртэ бэшэһэн байба.

«Би хэсүү, хүндэ байдалда ороходоо үбгэн баабайнгаа бэшэгүүдые уншадагби. Үбгэн баабайн фронтһоо эльгээһэн бэшэгүүд соо хүнэй шэнжэ шанар тушаа ехэ хэлэгдэдэг: «Юумэ хэжэ шадахагүй хүн гэжэ үгы. Үсэгэлдэр намайе командирни дайсанай ара таладахи сэрэгэй байдалые шалга гэхэдэнь, би шадахагүйб гэжэ хэлээгүйб, теэд дайнаймнай үедэ шадаха, шадахагүй тэһэн үгэнүүд үгы болошодог һэмнай. Би командирайнгаа захиралтые дүүргээб. Яһала һайнаар дүүргээб» гэжэ үбгэн баабаймни энээхэн бэшэг соогоо бэшэнэ. Минии һанахада, ши үбгэн эсэгэмни, ямар бэ даа, үндэр томо бэетэй, бэрхэ спортсмен ябаһан байгаа ёһотойш. Тиимэ хадаа ши дайнай үсын хэсүү шанга захиралта—даабаринуудые ёһотойл хүндэл бэелүүлһэн, дүүргэһэн байнаш. Теэд намда шинии заяанай шэнги асуудал, хэрэгүүдэй буушоо һаань, би яахабиб?! Иимэ асуудалнуудые бэедээ ходо табигшаб. Үбгэн баабай, ши дайнайшье, ажалайшье амта шэмтые яһала мэдэхэ хүн байнаш. Ши, жаахан, бидэнэр шэнги ябахадаа ямар хүн ябаа һэмши?!».

Дондогой эдэ асуудалнууд үдэр бүри бододог олоной урдахи асуудалнууд гээшэ ааб даа. Тиимэһээ үшөө нэгэ тэмдэгыень уншая.

«...Ши теэд фронтһоо эльгээһэн бэшэгтээ: «Орон нютагаа хамгаалха гээшэ, Эхэ орондоо эльгэ зүрхэнһөө дуратай дээрэһээ үндэһэлнэ гээшэ» гэжэ тэмдэглэнэш. Ши тиихэдээ энэ газартаа, энээхэн минии түрэһэн газарта эльгэ зүрхэнһөө дуратай байгаа хаш. Ши, минии һанахада, эдэ жэргэжэ байһан олон шубуудаингаа аялга дуунуудые үзэглэн ойлгосодог, дундаа нягта холбоотой шэнгеэр ябаһан байнаш. Би эдээндэшни, эдэ шубуудташни, эндэхиингшни сэсэгүүдтэ баһал дуратайб. Теэд тайханат: Ши намда ороходоо магад ондоогоор энэ газартаа дурладаг байгаа гүш? Намда юун дутанаб, бирагүйшэг амитан боложо ябаһанаа ходол шиниингээ бэшэгүүдэй удха дээрэ шалганаб...»

Дондок нимээр бэедээ хандадаг хадаа, һайн, һайхан тээшээл догшожо ябана гээшэ. Дондогой бэеэ шүүмжэлхы, һайн жэшээ дээрэ сасуулан, хүгжэжэ ябаһаниинь һайн.

Игэжэ саашадаа ябаа һаа, Дондок хүгшэн эсэгэһээ дутахагүй хүн болохо.

С. АНГАБАЕВ.

Геологууд

В. НИКОЛАЕВАЙ фотоэтюд.

ТЕАТР

ҺҮҮЛШЫН ЗҮЖЭГ

Ленинскэ шангай лауреат, уран зохёолшо Михаил Шолоховой «Хүнэй хуби заяан» гэһэн рассказай үндэһөөр И. Дзержинский оперо зохёоһон байгаа. Гүрэнэй Ленинэй орденто Буряадай оперо, баледэй театрай коллектив энэ оперые богонихон саг соо бэлэдхэжэ, түрэл партиингаа XXIII съездые угтаһан юм. Оперын гол герой Андрей Соколов Эхэ орондоо инаг дуратай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа ерэһэн сэрэгшэ манай урдуур үнгэрнэ. Андрей Соколовой ролине СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоин шадабаритайгаар гүйсэдхэжэ, театрта ороһон хүн бүхэнэй сэдьхэл хангажа шадаа. Тус оперо бэшэһэн Иван Дзержинский театрай нэрэ дээрэ иимэ удхатай телеграмма һаяхан эльгээһэн байна: «Минии оперые театрай сценэ дээрэ табижа эхилһэндэтнай халуун зүрхэнэй баярые хүргэнэб, амжалта хүсэнэб».

Манай театрай коллектив мүн энэ жэлдэ Дж. Пуччиниин гэгшын «Манон Леско» гэһэн оперо табиһан. Энэмнай Пуччиниин «Чио-чио-сан», «Тоска» гэжэ оперонуудай гурбадахи зүжэгынь болоно. Дурсагдагша оперонуудай гол рольнуудые гүйсэдхэһэн артистнууд РСФСР-эй габьяата артист Д. Кыштымова (Манон), дуушан Е. Андреев (де Грие) инаг дуранай гоё һайхан образ харуулжа, бултанда һайшаагдаа һэн.

РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Бау Ямпиловай «Шэнхинээтэ нарһад» гэһэн ораториии буряад арадай хүгжэмэй һонирхолтой зохёол болоно. Энэ зүжэгнай фашис Германиие илаһаар 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа.

Орденто театрай коллектив энэ жэлдэ эдир залуу наһатандаа ородой композитор Ц. Кюи гэгшын зохёоһон «Кот в сапогах» гэһэн һонирхолтой үльгэр-оперо бэлэдхэжэ харуулһан байна.

Гүрэнэй театральна институдта һуража ябаһан Алла Батуева А. Меликовэй «Инаг дуран тухай домог» гэһэн балет яһала һайнаар бэлэдхэжэ, хотынгоо ажалшадта бэлэглээ бэлэй.

Республикын оперо, баледэй театрайхид Ф. Легариин «Веселая вдова» гэһэн опереттэ түрүүшынхеэ табиһан.

Майн 30-да театрай артистнар энэ жэлэйнгээ һүүлшын зүжэг — Эдгар Оганесянай «Вечный идол» гэһэн балет хотынгоо ажалшадта харуулхань. Энээнэйнгээ удаа орденто театрайхид Сибириин городуудаар аяншалжа, өөһэдынгөө бэлиг шадабари харуулха зорилготой.

Н. МАТОРИН.

ФУТБОЛ

ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭБЭ

Зургаадахи наадан. Хабарһаа хойшо «Б» классай футболистнуудай хоорондо эхилһэн наадана энэ зургаадахи уулзалгаяа манай «Сэлэнгэ» командынхид Ангарск городой «Стартын» футболистнуудтай үнгэргэһэн байна. Манайда айлшаар ерэгшэд мүнөөдөө зургаан очкотой болонхой, бусадай дунда дүрбэ-табадахи һуури эзэлжэ ябанхай. Айлшадай футболистнууд үнгэргэһэн табан уулзалгадаа яһала бэрхээр наадажа, дүрбэ удаа тэнсэһэн, нэгыень шүүжэ гараһан. Тиихэдэ «Сэлэнгын» футболистнууд дүрбэн очкотой, арбадахи һуурида гараһан байна.

Үдэшын зургаан часта, мүрысөөнэй главна судья боложо ерэһэн К. Розов (Красноярск) наадаяа эхилнэ.

Айлшадай добтологшод наадагай эхилһэн сагһаа хойшо улаан-үдынхидэй тала руу хэдэн удаа добтолжо, хамгаалагшад Котельников, Гончаров, Бутырин гэгшэдые яһала мэгдэхээнэ, тухашаруулна.

Энэ жэлдэ өрхим һайнаар наадажа захалһан айлшад улаан-үдынхидтэ тиимэшье бэлээр шүүгдэжэ үгэхөөр бэшэ, шадамар бэрхээр наадажа, харагшадай зүгһөө һайшаагдана. Зүгөөр «Сэлэнгэ» бүлгэмэй футболистнууд, илангаяа воротa хамгаалагшад, баһал шадамараар наадажа, айлшадгаа тоо нээлгэнэгүй.

Наадагай түрүүшын хахадта алишье командын футболистнууд тоо нээжэ шадангүй, амаралтада гарана.

Улаан-үдынхидэй командада добтологшо Крыласовай ородо Юрий Калашников наадахаяа хоёрдохи хахадта гаража ерэнэ. Наадагай эхилэн сасуу улаан-үдынхид добтолжо, тэрэ дороо айлшадай воротада хүрэжэ ерэшэбэ. Энэ үедэ бүмбэгын урдаһаа гараһан айлшадай вратарь саб шүрэжэ үрдингүй, газар тэбэришэбэ. Энээниень һамбаашалһан «Сэлэнгэ» бүлгэмэйхид бүмбэгэеэ сохёошьеһаа, штанг тудхаажархёо. Гэдэргээ, талмай руу хиидэжэ ябаһан бүмбэгэ абаһан айлшадай добтологшод баһал улаан-үдынхидэй воротада хүрэжэ, аюултай байдал тохёолдуулна. Хэдэн метрэй зайһаа шангаар сохигдоһон бүмбэгэ абахаар һүрэһэн Веригин гараараа шүүрээд, тэрэнээ алдабашье, дахин һүрөөд, бүмбэгэеэ барижа үрдинэ. Тингэжэ хоёр командын вратарьнууд ёһотойл һайнаар наадажа, командануудаа аршалжа шадана. Игэжэ шадамар бэрхээр хоёр талаһаа добтололсоһон футболистнууд тоо нээнгүй, 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ һалаба. Улаан-Үдын футболистнууд зургаан уулзалгаһаа дүн хамтадань табан очкотой, ээлжээтэ наадаяа үнгэргэхөөр холын аян замда мордобо.

Ээлжээтэ наадаганиинь майн 31-дэ үнгэргэгдэхэ. «Сэлэнгэ» бүлгэмэйхид Семипалатинскын «Цементник» командатай энэ үдэр наадаха болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: улаан-үдынхид айлшадай воротагай дэргэдэ добтолжо ябана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

АН ҮСХЭБЭРИЛЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Забайкальска ангай совхозой продукци хари гүрэнүүдтэ мэдээжэ болонхой. Норко болон халтар хара үнэгэнэй үһэ һайхантай үнэтэ арһа Англи, Австри, Америкын Холбоото Штадуудай фирмэнүүд тон һайхашаан абадаг. Совхоз СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудые харуулха выставкэдэ дүрбэ дахин дэмы хабаадалсаагүй байха.

Совхозой фермэнүүд ангай түл абалгые дүүргэхэ ойртуулаа. Ан үсхэбэрилэгшэд тэдэнэй тоо олошоруулха түсэбөө дүүргэнхэй. Мүнөө норко болон халтар хара үнэгэдэй 46 мянга гаран гүлгэ абаад байна. ВДНХ-да нэгэтэ бэшэ хабаадалсаһан Георгий Трушковой, Татьяна Федоровагай, Валентина Филипповагай, Александра Кушнаревагай, Антонина Орловагай бригаданууд шалгараа. Эдэнэр түсэбһөө гадуур абтаһан ангай олон гүлгэ түлжүүлжэ байнхай.

Байгша ондо совхозой үсхэбэрилдэг ан 47 мянган толгойгоор олошорхонь. Игэжэ ан үсхэбэрилгэнь хараалагдаһан түсэбһөө мянган толгойгоор олон болохо.

Б. ОЛЕНИН.

БОЛОҺОН УШАР

ХАБАРАЙ НЭГЭ ҮДЭШЭ

Зоригтын аба спортдо ехэл дуратай һэн. Үбэлэй үглөөгүүр долоон часта хүбүүгээ гансахан самсаарнь газаа гаргажа, элдэб физкультура хүүлэдэг байгаа. Тиимэһээ Зоригто хүйтэ абажа үбдэхэгүй, үргэлжэ һэргэг, хүхюун солбон ябадаг һэн.

Үбэл боложо байхада Цэрэмпэлэйхи окружкомой эльгээлтээр ондоо районда зөөжэ ошоходоо, Зоригтоёо һургууляа дүүргэтэрнь хүгшэн эжыдэнь орхёод ошоһон.

Апрелиин нэгэ үдэшэлэн Зоригто гурбан модо газарта байһан колхозойнгоо клубта ошожо, «Ленин 1918 ондо» гэжэ кино хараад, үдэшын юһэн часта гэртээ бусаба. Харанхы болоһон хойно шугы соогуур гарахадаа айдаһаа хүрэдэг аад, мүнөө кино хаража, Ленинэй бүхы образуудта абташоод, зосоогоо халуун зоригоор бусалжа ябаа. Энэ үедөө харгыда дүтэхэн байһан үбһэндэ бүлэг үхэрнүүдэй ороод байхыень обёорбо.

Зоригто тэдэнэй хажуугаар үнгэрхэеэ ябатараа «эдэш колхозой үбһэ хулуужа байна, үшөө шонодо эдюулхэнь» гэжэ гэнтэ һанаад, тэдэндэ бушуу ошоходонь, хүгшэн эжынь адуулдаг юһэн буруунууд байба. «Хүгшөөмни эдэнээ юундэ мүнөө болотор хаагаагүй гээшэб» гэжэ гайхаһаар бурунуудаа туужа абаашаад гэртээ ороходонь, хүгшөөнь ехээр гэншэжэ хэбтэбэ.

— Зүүн хажуумни ехээр хадхана, хадхаляа болоо ха даа, — гэжэ һулаханаар дуугараад, һубгатаһан шуһатайгаар нёлбоно.

Нёдондо жэл залуу эжынгээ хадхаляатажа үбдөөд, үхэн алдаһыень гэнтэ һанахадаа Зоригтын бэень хүйтэ даажа, нюдөөрнь уһан дүүрэшэбэ. «Доктор хэрэгтэй. Агын урда бэеын фермэдэ гэртээ байгаа ёһотой, хүгшөөмни үхэхөө байна» гэһэн бодол зосоогуурнь адаалдахадал гэжэ. Зоригто бушуу гэртэһээ гараад, зүүн урагшаа гүйжэрхибэ.

Хабарай һүниин харанхышье һаань, үхибүүнэй гүлмэрхэн зоригынь эршэ хүсөөр зангидагдаад ябаа бшуу. Мүльһэ абадаг танил хүнхиингөө хажуугаар һүрэн буухадаа, гүнзэгы хүйтэн уһан соо байһан нүүлэ модон дээрэ мордошобо. Модонойнгоо мүльһэн доогуур урдахадань Зоригто «эжы!» гэжэ нэгэл удаа хашхараад ойр зуура абяа гаража шадахаяа болишоһон байгаа...

Гэнтэ мэдээ орон нюдөө нээхэдэнь, шэл оройтой гэр соогуур чбаһандал үзэгдэжэ, огторгойн одо мүшэд һолонготон харагдаадхина. Эдирээтэй мүльһэн толгойень үбшэнтэйгөөр шударaад абана. Хүйтэн уһанда хүл гарынь бээрэн мэдэрэлгүй боложо, мордоод ябаһан модониинь гэнтэ халбалзан дороо абахаяа һанана. Зоригто мүнөө мүльһэн доогуур урдан, ами наһанайнгаа аюултай тэмсэжэ ябахадаа, Ленинэй хажууда, тэрэ олон арадай дунда байһандал бэеэ жэшэжэ, улам зориг орон, өөдөө гараха гэжэ оролдобо.

Гэнтэ дээрэһээнь һалхин үлеэжэ, огторгойн одо мүшэд хэзээ хэзээнэйхиһээшье тодо хүрсаар харагдашаба.

Мүльһэнэй хүнхиинь дууһахада модониинь газардашаһан байгаа. Тиигэжэ арбан нэгэтэй Зоригто хүбүүн хэдэн зуун метр газарта мүльһэн доогуур уһанда урдаһан юм. Эрье дээрэ гараад, байхадаа хубсаһаниинь нэбтэ норошонхой, бээрэжэ, хүл дээрээ тоггожо ядабашье һаа, докторые гэртээ абаашажа, хүгшэн эжыгээ абараа һэн.

Мүнөө Зоригтомнай ... механик болонхой. Могойто ... хондо ажаллажа байдаг.

Н. ЦЫНГУЕВ.

Шара шонодо эдюулжэрхихэб гэбэ.

Хусань газаашаа гараха юм аад,

Хубхай баабгай хурхируулжархиха гэбэ.

Эрээн марьяан һооһотой

Өөхэн бэе,
Үндэгэн толгой,
Үбһэн сэгсээ,
Дураһан шэлбэ,
Шарлай дааган,
Хуса хурьган,
Эрээн марьяан
Эшэгэн тэхэ —

Эдэ долоон нэгэ урса бүхөөг соо хамтаржа һууһан юм ха. Урса бүхөөгһөөнь үлэн хүхэ утаан бур-бур өөдөө орьёлжо гарадаг һэн ха. Тайгын хара баахалдай сохо хорхой бэдэржэ ябаһаар, утаанай бааяа орьелхые хараад, тэрэй хажууда ерээд, хоёр гурба тойроһон бэеэрээ: «Наашаа гаража ерэгты!» гэжэ модоной шэшэртэр хашхарба.

Өөхэн бэень гараха юм аад,
Үлэн шубуун тоншожорхихо гэбэ.
Үндэгэн толгойнь гараха юм аад,
Тотогодо толгойгоо соо сохижорхихоб гэбэ.
Үбһэн сэгсээнь гараха юм аад,
Үхэр буруу эдижэрхихэ гэбэ.
Дураһан шэлбэнь гараха юм аад,
Богоһодо шэлбээ хухалжархихаб гэбэ.
Шарлай дааган гараха юм аад,

дэргээшье харангүй гүйшэбэ.

Баахалдай гүйжэ ябаһаар шонотой ушарба. Үлдэһэн гуринха шоно баахалдайһаа һурана: «Баахалдай, баахалдай! юундэ иитэрээ гүйгөөбши? Юунһээ айбаш?»

Би үхэл бэдэрээ бэшэб, тэрэ тэхые эдихээрээ эдихэб.

Баахалдай шонын үгэдэ ороод, хүзүү хүзүүнһээнь уяасаад, тэхые эдихээ ошобод ха.

Урса бүхөөгтэ хүрөөд, шононь үүдэндэ ошоод: «Гаража ерэгты!» гэбэ.

Эрээн марьяан Эшэгэн тэхэ ба-ба-баа гэһээр гаража ерэхэдэнь, баахалдайн ара уруу хүйтэ даажа, ехээр айгаад, эрьеэд шоноёо шэрээд гүйшэбэ. Баахалдай гүйжэ гүйжэ эрьеэд, шоноёо харахадань, шононь арзайжа арзайжа шэрэгдэжэ ябаба ха.

ДОЛООН НҮХЭД

Түнхэндэ хэлсэдэг онтохон

Эбэртэ Эшэгэн тэхэнь
Тэрэ байтар харайһан бэеэрээ
Тэб-тэб һүрэн, дэбхэрэн,
Бардам омогтой эшэгэн
Баахалдайн урдаһаа гаража ерэбэ.

Баахалдай эбэрынь хараад:
— Толгой дээрэхи ёдогорхоншни юуб?—гэбэ.
— Шамай хадхаад алаха һэлмэмни.
Баахалдай айдаһаа хүрөөд,
Һалганан байжа һурана:
— Үргэн дорохи һахагартнай юуб?

— Шамай алажа эдеэд,
Амаа аршаха аршуулни,—
гэһээр Эшэгэн тэхэ хойто хоёр хүл дээрээ бодожо ба-ба-баа, ба-ба-баа гэн толгойгоо һэжэрэн бабаганахадань, һалганажа байһан баахалдайн ара ууруунь хүйтэ даажа, эрьеһэн бэеэрээ гэдэргээшье...

— Бишни айхабтар бүхэ, хатуу зоригтой, хурса хоёр һэлмэтэй, һүртэй амитанда эдюулэн алдабаб, арай солбон габшагай бэлэйб гэжэ мултарбаб,—гэбэ.—Тэрэ хоёр һэлмэтэй амитан урдаһаамни ба-ба-баа гэһэн бэеэрээ, шамайе эдихэмни гэһээр дэбхэрээ,—гэжэ баахалдай амяа абажа ядан байжа саашань хэлэнэ.

— Ай! тэрэшни эшэгэн тэхэ байгаал. Хүгшэн би, ойн хүхэ шоно, арбаад, хорёод тиимэрхүү тэхые эдеэ һэм. Хоюулан тэрэ эшэгэн тэхые ошожо эдие,—гэжэ хубхай шоно хэлэбэ.

— Үгы, ошохогүйб, ошохо болобол гансаараа ошо, би шинии худал үгые этигэнэгүйб.

— Минии үгые этигэхэгүй болобол шни, би өөрынгөө хүзүү шинии хүзүүндэ уяад ошохоб.

Амяа табишхиһан шоноёо
Альгадажа ташажа байгаад:
— Шамда энеэдэн

Намда ханяадан,—гэжэ альгадажал ташажал байтарнь эрээн марьяан Эшэгэн тэхэ түрүүтэй Өөхэн бэеын һүрэжэ, Үндэгэн толгойн мухарижа, Үбһэн сэгсээгэй хиидэжэ, Дураһан шэлбын алхалжа, Шарлай дааганай һооборжо, Хурьган хусын гүйжэ ябахые хараад, Баахалдай айһандаа зүрхөө дэлбэржэ үхэшэбэ.

Аймхай Баахалдайе наадалжа
Айхабтар хүхижэ байһаар
Өөхэн бэень хайлатараа энеэбэ.
Үндэгэн толгойнь тэһэрсэрээ һүрэбэ.
Үбһэн сэгсээнь хүхижэ ябаһаар
Үхэрэй аманда орожо хосорбо.
Дураһан шэлбэнь дэбхэрһээр хухарба.
Шарлай дааган шонодо эдюулээгүй,
Хуса хурьган баабгайда баригдаагүй,
Эрээн марьяан Эшэгэн тэхээ
Эрүүл мэндэ хоюулан дахажа,
Гэр тээшээ ямбатайханаар гэшхэлжэ,
Газар тээшээ гайгалжа ерэбэ.

Д. МАДАСОН.

ТЭНЭГ

Нэгэ дасанда ухаа муутай хоёр банза (лама) байһан гэхэ. Тэдэ хоёрой нэгэн гэрэй орой дээрэ гараад, огторгойдо ялаб-ялаб гэлдэн гэрэлтэжэ байһан олон түмэн одо мүшэдые хараад, гартаа урга барин, хахуулидажа байһан юумэндэл тэдээн тээшэ һарбагалзана.

Тэрэнние нүгөөдэнь хараад:

— Юу хэжэ байнаш?—гээд асууба.

— Одо мүшэдые барижа байнаб,—гэжэ нүгөөдэнь харюусана.

Хоёрдохи банзань наада барин энеэгээд:

— Тэнэг амитан байнаш даа. Иимэ богони хахуулияр одо мүшэдые бариха юм аалши? Ута урга бариишь,—гэбэ.

ЮУН ГЭЖЭ ХЭЛЭЭ ҺЭМ?

Нэгэ уймар хүн хүршэдөө иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө һүни городойнгоо засаг баригша ноёниие хаража зүүдэлээб. Тэрэ шамтай хөөрэлдэжэ байхадаа, нам тээшэ хараа һэн. Хөөрыш, тэрэш нам тухай юун гэжэ хэлээб?

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Оропһо тарянанай, бусад ургамалнуудай элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын тула газар шанаржуулдаг мелиораци үргэнөөр хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ.

Гурбадахи, дүрбэдэхи хуудаһануудта: «Ороoһо тарянай, бусад ургамалнуудай элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын тула газар шанаржуулдаг мелиораци үргэнөөр хүгжөөхэ тухай» СССР-эй Мелиораци болон уһанай ажахын министр нүхэр Е. Е. Алексеевскиин элидхэл.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Н01698. Зак. № 182.